

ՅԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ, ՌԻՍՈՒՄՆԱԿԱՆ, ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՀԱՏՈՐ Կ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 28, 1907

ԹԻԻ 52

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Զ. Բ. ԿՐԻՆ

ՏՆՕՐԷՆ-ԽՄԲԱԳԻՐ Զ. Մ. ԱԼԷՆ

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Յովնանու Աւետարանը 913. — Խօսք Մը Մեր Յօդուածագիրներուն 914. — Գիտական Բաժին 916. — Այցելողի Տպաւորութիւններ 917. — Նշարներ Մեր Դիտարանէն 919. — Սբ. Գրոց Ուսումնասիրութիւն 921. — Քաղաքական Լուրեր 922. — 1907 Տարւոյ «Աւետաբեր»ի Ցանկը 923.

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՆԵՐ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ
Յ. Գ. Գ.

Այս տարւոյն առաջին լից ամիսներու միջոցին մեր կիրակնօրեայ դպրոցներուն մէջ ուսումնաւորելու համար Յովնանու Աւետարանը որոշուած է. ուստի այս առթիւ Աւետաբերի մէջ Սուրբ Գրոց օրական ուսումնասիրութեան համար մեր ընտրած առաջին կտորը նոյն Աւետարանն է։ Յովնանու Աւետարանը բազում տեսակէտներով շատ ուշադրաւ դիրք մըն է։ Այս Աւետարանին հեղինակը մեր Տէրով կեանքը միւս երեք Աւետարաններուն հեղինակներուն տեսակէտներէն տարբեր տեսակէտէ կը նկատէ։ Մինչ միւս երեք Աւետարաններուն յիշած գէպերէն շատը և նոյն իսկ այդ գէպերուն պատմութեանը մէջ դործածուած լեզուն և ոճը, երբեմն մինչեւ անգամ բառերը, նման են, սակայն Յովնանու Աւետարանին մէջ յիշուած գէպերը, քանի մը բացառութիւններով, տարբեր են միւսներէն։ Այս պատճառաւ առաջին երեք Աւետարանները Մէֆէթէ, այսինքն Համատես, Աւետարաններ կը կոչուին։ Ասիկա սապէս կարելի է բացատրել. Յովնանէս, որովհետեւ իր Աւետարանը միւս Աւետարաններէն ետեւ գրեց, չէ ուզած կրկնել անոնց մէջ պատմուած գէպերը։ Բայց յիշեալ երեք Աւետարաններուն և Յովնան

նու Աւետարանին մէջտեղի աւելի մեծ տարբերութիւնը սա է. Առաջին երեք Աւետարաններուն պատմածին նայելով, Յիսուս չուզեց հրատարակել իր պաշտօնավարութեան առաջին տարիներուն մէջ թէ ինք Մեսիան էր։ Եւ նոյն իսկ իր աշակերտներուն անգամ չյիշեց, և մանաւանդ յատկապէս ծածուկ պահեց այս բանը, և հուսկ ուրեմն աշակերտները Յիսուսի վարդապետութիւններէն, կեանքէն և ազդեցութիւնէն հետեւցուցած են թէ անիկա Մեսիան էր։ Իսկ Յովնանու Աւետարանին մէջ բուն սկիզբէն ծանուցուած է թէ Յիսուս Մեսիան է, և պատմուած իւրաքանչիւր եղելութիւնէն ետքը մարդիկ համոզուած են թէ անիկա է Մեսիա և Որդի Աստուծոյ։ Այս տարբերութիւնն ալ սապէս կարելի է բացատրել. Առաջին երեք Աւետարաններուն հեղինակները Յիսուսի կեանքը նկարագրեցին այնպէս ինչպէս պիտի երևէր անիկա դուրսէն հանդիսատեսի մը, և ուստի անոր հրաշքները, ստակները և քարոզութիւնները նկարագրեցին այնպէս ինչպէս տեսան անոր ժամանակակիցները և աշակերտները։ Բայց Յովնանէս առաջեալ, որովհետեւ Յիսուսի կեանքը դրած է տարիներ յետոյ, այսինքն թերեւս Բրիտանի մահէն և յարութիւնէն 30-55 տարի ետքը, այն ազդեցութեամբ զոր ընդունեցին այն եղելու

թիւններէն այն ժամանակ անոր հետ գտնուողները, նաեւ այս երկար ժամանակամիջոցին մէջ Յիսուսի անձին նկատմամբ իր ընդունած նոր գաղափարներուն յաւելմամբ, Յիսուսը աւելորդ խոսկական յատկութեամբ նկարեց հաւատացեալներուն առջեւ: Այս երկու նկարագրութիւնները երբեմն նմանցուած են Սոկրատի նկատմամբ Բսենոփոնի և Պլատոնի դրածներուն: Բսենոփոն իբրեւ զօրավար-մատենագիր իր ուսուցչին կենսագրութիւնը կ'ընէ, իսկ Պլատոն, իբրեւ Սոկրատի աւելի կարող և աւելի յառաջագէտ աշակերտը, իր ուսուցչին կեանքը և վերլուծութիւնը կը բացատրէ: Այս պատճառաւ թէեւ երբեմն Պլատոն իր և Սոկրատի գաղափարները իրար կը խառնէ, այսու հանդերձ ընկալեալ ճշմարտութիւն մըն է թէ Սոկրատի նկատմամբ Պլատոնէ աւելուած ծանօթութիւնները Բսենոփոնէ առնուածներէն աւելի կատարեալ են: Յովհաննուս դրածներուն մէջ երբեմն շատ դժուար է Յիսուսի խօսքերը որոշել աւետարանչին խօսքերէն. զոր օրինակ Գ. 13-21, 31-36 համարներուն մէջ: «Սիրելի աշակերտը» հաւանօրէն իր Տէրը իր միւս ընկերներէն աւելի աղէկ պիտի հասկնար անոր կեանքի միջոցին, և յարուցեալ Փրկչին հետ սա կէս զարու առնչութեան միջոցին սորվածն ալ իր առաջուան սորվածին նշանակութիւնը պիտի ընդարձակէր: Ուստի Յովհաննէս իր ստացած այս նոր ծանօթութիւնը առաջուաններուն վրայ աւելցնելով Յիսուսը աւելի ճշդիւ ներկայացուցած է Աւետարանին մէջ: Այս պատճառաւ Յովհաննուս Աւետարանին մէջ Յիսուսի սրտին և ընթերցան աւելի մօտէն կը ծանօթանանք: Լուստեր ըսած է թէ «Եթէ կերպով մը կորսուէր ամբողջ Սուրբ Գիրքը, և միայն Յովհաննուս Աւետարանը և Հովմայեցեոց թուղթը մնային, նորէն գոյութիւն կ'ունենար Բրիտանիէութիւնը: Վասն զի չորրորդ Աւետարանը Բրիտանիէական հաւատքին նիւթը անոր ամենակատարեալ փառքին մէջ կը յայտնէ, և Հռոմայեցեոց թուղթը այդ հաւատքին առաջնորդող ճամբան կը նկարագրէ:»

Դառնով այս գիրքին բուն նպատակին, անիկա Գլ. Ի. 31-ին մէջ ըսուած է. «Ասոնք զբուհեան, որպէս զի հաւատաք թէ Յիսուսը Բրիտանոն է, Աստուծոյ Որդին, և որպէս զի հաւատալով կեանք ունենաք անոր անունովը:» Եւ Յիսուս ճշտօրէն համաձայն նկարագրուած է այս նպատակին: Յիսուս, իբրեւ հաւատքի առարկայ, զարմանալի տիպաբաներով ներկայացուած է, զոր օրինակ Բան, Լոյս, Որդի, Դատաւոր, Կենաց Զուր, հոգեւոյն Կերակուրը, Ճշմարտութիւն, Հովիւ, Լեւ, Եւ թէ

անիկա այսպիսի մէկն է, կը հաստատուի Յովհաննէս Մկրտչի, անոր (Յիսուսի) գործած սքանչելիքներուն, Հօրը, Գիրքերուն, Սուրբ Հոգիին և Յիսուսի հրաշքները տեսնողներուն վկայութեամբ: Եւ այս բոլոր միջոցներով թէ՛ հաւատքը կ'արծարծի, և թէ՛ անհաւատութիւնը երեւան կը բերուի: Թէ՛ տկար հաւատքը կը քաջալերուի միջոցները իմաստաբար գործածելով և թէ՛ աստիճանաբար բոյն դնող անհաւատութիւնը իր աղէտալի վախճանին կը հասցուի, թէ՛ հաւատքին իրական գաղտնիքը, այսինքն Աստուծոյ Հոգեւոյն մարդկային հոգեւոյն մէջ գործելը, բազմաոգեակ եղանակներով կը բացատրուի և թէ՛ անհաւատութեան մեղքին բնութիւնը կը յայտնուի և անոր բուն աղբիւրին, այսինքն Սատանային, դիմալը վար կ'առնուի: Հոսակ ուրեմն, հաւատքին վառաւոր պտուղը, այսինքն յաւիտենական կեանքը, որ է մարդուս նոր կեանք մը վայելելը, նոր կարողութեան աղբիւր գտնելը, նոր ծանօթութիւն և նոր ընկերակցութիւն ստանալը, բազմապիսի եղանակներով նկարագրուած է. հզօրագոյն լեզուով նկարագրուած է նաեւ անհաւատութեան ահուկի հետեւանքը, այսինքն կամքին դերութիւնը, մտքին կուրուցութիւնը և վերջապէս Աստուծոյ արդարութեան բաղխիլը:

Ուստի այս Աւետարանին ուսումնասիրութիւնը այսօր մեղի համար եւս կրնայ ծառայել միեւնոյն նպատակին, այսինքն միջոց ըլլալ մեզ հաւատքի առաջնորդելու, և մեր յաւիտենական կեանքի արժանանալուն, որ է հաւատքին արդիւնքը:

ԽՕՍԲ ՄԸ ՄԵՐ ՅՕԴՈՒԱԾԱԳԻՐՆԵՐՈՒՆ. Հիմա որ նոր տարի մը մանկուս վրայ կենք՝ կը փափաքենք մեր յօղուածագիրներուն ուշադրութիւնը դարձնել քանի մը կէտերու և մէկ երկու թելադրութիւն ընել որոնք կրնան օգտակար ըլլալ յառաջիկայ տարի Աւետարանի գրեւոր դիտաւորութիւն ունեցողներուն:

Վեց ամիս առաջ ջանացինք պարզել թէ ի՞նչ բաներ անյարմար կը համարինք մենք իր ընթերցողներուն մօտաւոր ու հոգեւոր շահերուն նուիրուած թերթի մը համար: Փափաք յայտնեցինք այս սխառակներուն մէջ զգուշանալու վիճարանական ամէն գրութիւններէ և անհատներու քննադատութիւններէ, այդ միջոցներով ձեռք բերուած արդիւնքներու անօգուտութիւնը և նոյն իսկ վնասակարութիւնը պատճառ ցոյց տալով: Թէ՛ այդ մասին մեր յաջողութիւնը կատարեալ չեղաւ, ուրանալու արամադիր չենք: Լեզուսն է վերջապէս խորհուրդ յայտնելու անկատար գործիք մը միայն և

ստէսկ կը թերանայ հաղորդել ամէնէն կարեւոր բանը , այն է՝ դրողին շարժառիթը : Սակայն ընդհանրապէս գոհ ենք մինչեւ ցարդ ձեռք բերուած արդիւնքներէն իբրեւ ապառնի լաւագոյն արդիւնքներու գրաւակամներէ , և զայս կը պարտինք մեծ մասամբ մեր յօդուածադիրներուն խղճամիտ աշխատութեան և մեր ընթերցողներուն ազնիւ ոգիին : Ուստի նոր տարին կը թեւակոխենք գոհութեամբ և նոր քաջասրտութեամբ : Կ'զգանք թէ ինչպէս ցարդ նոյնպէս այսուհետեւ Աւետիքէի յաջողութիւնը մեծ մասամբ կախում պիտի ունենայ մեր յօդուածադիրներէն : Ահա ճիշտ այդ կ'արդարացնէ պէտքը քանի մը թեւադրութիւններու , որոնք կը սիրենք յուսալ թէ օգտակար պիտի ըլլան փոխադարձաբար :

Կրնանք յօդուածները ընդհանուր երկու կարգի բաժնել , չինիչ և միլիչ : Առաջինն նպատակն է ճոխացնել մեր ծանօթութեան պաշարը , տեղ՝ որմէ պիտի բխին խորհուրդը և գործը : Երկրորդը , սակայն ըսենք , կը կոտրէ սերմ-խորհուրդին արտաքին պատեանը և կեանքի կը կոչէ ինչ որ կայ անոր մէջ : Մին կ'ըլլադի զգալի իրողութիւններով և զխտական է իր մեթոտով : Միւսը լանստտեղծական իրականութիւններու մէջ կը յաճի և երեւակայական է իր մեթոտներով :

Հետեւապէս երբ յօդուած մը կը ներկայանայ , որոշելի էական կէտը սա է թէ այս երկու դասակարգերէն որո՞ւ կը պատկանի այն : Եթէ խմբագրին դատողութեամբ , յօդուածը ոչ տեղեկութիւն կու տայ ընթերցողներու մեծամասնութեան , ոչ ալ խորհիլ կամ խորհրդածել , կը մերժուի իւրեւ հրատարակութեան նպատակներուն անցարմար : Հարկ չէ այս կէտերուն վրայ ծանրանալ : Կը բաւէ միայն յիշել թէ մարդիկ միշտ պատրաստ են միտ դնել անոր որ հաղորդելու թարմ , չանկան տեղեկութիւն մը ունի , կամ որու յօդուածը , փոխանակ միտքը ընկճելու իր անմարսելի նիւթով կամ ձանձրացնելու իր քնարեր տախտակութեամբ , գրգռել կու տայ խորհելու և իր ճոխութենէն բաներ արտադրելու :

Յօդուածին լեզուն ալ նկատելի բան է : Եթէ գտնուէր գրական միակ նախատիպար մը , կրնար իբրեւ տիեզերական օրինակ կամ չափ ծառայել : Սակայն բարեբախտաբար գրականութիւնը կը զարգարուի և կը փոքրիկ աշխարհի գոյներով , ինչպէս դարձանային դաշտերը կը պճնուին ծաղիկներով : Այնպիսիներ միայն չեն յաջողի իբրեւ գրող , որոնց լեզուն արուեստակեալ է , արդենք նմանողութեան : Ուժգին , յստակ արտայայտութեան

գաղտնիքը խորհրդի ինքնաբերութիւնն է : Ասոր նշանակները , այսինքն լեզուն , կրնան միմիկ ըլլալ ձմրան տխուր օրուան մը նման կամ պայծառ՝ Յունիսի առաւօտուան մը նման , բայց ինքնատիպութեան դրոշմ կը կրեն և ուստի կա՞մ տեղեկութիւն կա՞մ գրգռել կու տան : Այն գրողը որ գանձեր գտած է և կ'ուզէ ի ցոյց դնել՝ հաւանական չէ որ լեզուական փոխ առնուած ոճի մը կոշտ ծալքերուն մէջ փաթթէ զանոնք , թերեւս ի սկզբան դժուարասկիւղի ըլլալ մտտամբ : Բայց իր պարկեշտ մտածութեան կենսական ոյժը ելեկտրական նութեան նման կ'ոստնու գէպ ընթերցողին միտքը : Ուրիշ խօսքով , ճշմարտապէս գրական տարազը և համեղութիւնը անձնական գիւտերու արգիւնք են : Դարձեալ , այն մարդը որ Աստուծոյ հոգեկան ու նիւթական սքանչելի տիեզերքին մէջ ուէ գլուխ չէ ըրած՝ իրեն պարապ յօդուածիւն և ուրիշներու մեծ տաղտուկ պիտի խնայէ , եթէ իր գրելու ձեռնարկը յետաձգէ մինչև որ անձնական հետապնդութեան համբերատար աշխատութեամբ ճոխացնէ իր միտքը և տաքցնէ իր սիրտը այնպիսի պատգամով մը , զոր ուրիշ ոչ ոք կարող է տալ :

Այս կ'առաջնորդէ մեզ բան մը ըսել թարգմանութիւններու նկատմամբ : Աւետիքէ հաստատ հաւատք ունի թարգմանութիւններու կարեւորութեան վրայ և պտուրաստ է իր ընթերցողներուն բաժին հանել օտար գրականութիւններու լաւագոյն արտադրութիւններէն : Սակայն նախապատուութիւնը միշտ յանձնէ գրուած յօդուածներու պիտի տրուի , մանաւանդ տեղային միջոցառումներին ոգիով տոգորուածներու : Ազէլ պիտի ըլլայ յիշեցնել մեր դեռ ուսանա յօդուածադիրներուն թէ գրական փորձերու ամէնէն տաժանելի ասպարէզներէն մին է թարգմանութիւններու ասպարէզը և պէտք չէ անոր մէջ նետուիլ առանց երկար փորձառութիւն ստանալու երկու լեզուներուն ալ կիրառութեան մէջ :

Ահա ուրիշ կէտ մը եւս , որու վրայ կ'ուզենք հրաւիրել բոլոր մեր յօդուածադիրներուն ուշադրութիւնը : Աւետիքէի տարողութիւնը սահմանափակ է : Քիչ բացառութեամբ , միայն կարճ յօդուածներ պիտի ընդունուին : Երբեմն երկար յօդուած կ'ընդունինք ու կը հրատարակենք մաս մաս , բայց այս կ'ըլլայ մասնաւոր պատճառներով և այն իսկ՝ դժկամակութեամբ : Բաւական է թերեւս ըսել թէ այս վայրկեան մեր առջեւ գէղմը ունինք յօդուածներու , որոնցմէ չատեր մերժուած են իւրեանց երկարութեան պատճառով : Ան որ կ'որոշէ իր ըսելիքը երեք սիւնակի մէջ ըսել՝ աւելի կը յաջողի

իր յօդուածն ընդունելի ընել քան ուրիշ մը որ
հինգ վեց սիւնակը հազիւ բաւական կը գտնէ իր
լատիկքին համար ։ Բացառութիւններ կարելի են ,
բայց առ հասարակ կարծութիւնը շատ կէտ պիտի
չաօն ի նպաստ գրողին , ոչ միտքն տեղ խնայելուն
համար , այլ և վասն զի քանակի զեղչը գրեթէ
ստուգիւ կ'արտադրէ լաւագոյն սրակ , արդիւնք մը
որ նպաստաւոր է գրողին և ընթերցողին միանա-
լատման ։

Առաջագործած ենք մերթ ընդ մերթ թեկադրուած թիւններ ընել այնպիսի նիւթերու նկատմամբ ուրոնց վրայ յօդուածներ ընդունիլ կը փափաքէնք : Սակայն առ այժմ մասնաւոր ուշադրութիւն կը հրաւիրենք Պապէֆֆէրու մեր նորահաստատու բաժնին վրայ : Այդ կարծ պատմութիւնները իրական կեանքէ աոնուած են , և անոնց իւրաքանչիւրը պատմուական պատգամ մը կը հաղորդէ անոնց որոնք նոյն կեանքը պիտի ապրին : Թերթիս այս բաժինը աւելի օգտակար ընծայելու համար կը փափաքինք մեր յօդուածադիրներէն նմանօրինակ պատկերներ ընդունիլ մասնաւոր կրնց չըմանալի մարդոց իրական կեանքէն : Վստահ ենք թէ ամէնօրեայ կեանքին մէջ այնպիսիներու որոնք մեղի ծանօթ են կամ եղած են՝ հանք մը կայ բարոյական ու հոգեւոր դանձերու , որոնք մանրալէպեր յօրինելու վարժ ձեռքերու հպման կը կարօտին միտայն : Հետադարձութեան և զրական անհրաժեշտ աշխատութեան դրդիւ մը ստլու համար Հայերէն մէյմէի գիրք մըցանակ պիտի տանք այն երեքին , որոնք յառաջիկայ տարի եօթնական ընտրեալագոյն կարծ պատմութիւնները կամ մանրալէպերը զրկեն մեղի : Պատմութիւնները պիտի գտտուին զրական արժանիքի , ընտիր նկարադրութեան և թեկադրուած բայց ոչ մանրամասնօրէն բացատրուած բարոյական կամ հոգեւոր դասին որոշութեան տեսակէտով : Երկու պայմանները պիտի ըլլան կարճութիւն և տեղայնութիւն : Աւաֆֆէրի իմբազորութեան չպատկանող երկու ձեռնհաս անձերու պիտի յանձնուի գտտելու դործը :

Վերջին թեղադրութիւն մը մեր կանտնաւոր թղթակիցներուն և այնպիսիներու որոնք կ'ուզեն թղթակցի դեր կատարել՝ լուրերու կը վերաբերի : Լուր կ'ուզենք ամէն տեղէ ուր ընթերցող ունինք : Տեղացին կեանքի պատկանող լուրեր ընդհանուր չափեկանութիւն ունենալու են : Թաթմ ըլլալու են և հոծ , համառօտ ու հիւթեղ նախադասութիւններու մէջ խտացուած :

1907-ի խմբավորական էջերը կը փակենք մաղթե-
լով որ 1908 տարին հոր յաջողութիւններ բերէ

Աւագաբնակի հրատարակման ու ծառայման նպատակով
տողներուն և անոր բազմաթիւ լարեկամներուն
ու ընթերցողներուն : Հ. Մ. Ա.

Σ. Υ. Υ.

ԳԻՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

Միլիոններ ինչ կորստւն որքեքէ և միջառներէ . Բիւր մարդիկ դիտեն թէ Վրաստակար որդերը և միջատւները ամէն տարի 800,000,000 տոլարէ աւելի արժող ծառեր, թուփեր և հասունցած հունձք կը կորսնցնեն Մ . Նահանգացոյ մէջ : Երբ այս ահագին գումարին վրայ խորհուի , կը հասկցուի թէ ինչո՞ւ կ'առաւարտու թիւնը այնքան ժամանակ կու տայ և կ'ուսուսանա սիրէ սպաննելու կերպ մը գտնելու համար ըիւրաւոր մանր միջատները որոնք կը յարձակին աճնքան բազմատեսակ արտադրութիւններու և բերքերու վրայ , և աւերակներու կոյտ մը կը թողուն : Ասոնց մէջ ամէնէն գէշն է տեսակ մը ցեղ և ժամանակ մը անիկա կ'որսնցուց Նիւ Ինկլլենտի գրեթէ բոլոր ծառերը , մինչեւ որ անոր հետ մաքաւող որդ մը գտնուեցաւ : Տեսակ մը որդ կայ որ տարին 29,000,000 տոլար արժող ստացուածք կ'ուտէ, և ուրիշ տեսակ միջատ մը կայ որ, հաշիւ եղած է թէ , յաճախ 100,000,000 տոլար արժէք ունեցող հունձ և բերք կը կորսնցնէ մէկ եղանակի մէջ :

Արհեստագիտական գործարարներ, Վոլեժա տը Ֆրանսիս ուսուցիչներէն Ֆրանսաացի դիւտուն մը, Փրոֆ. Պորտա, ապացուցած է թէ Քորուստում անունով ծանօթ հանքը, որ աղամանդէն ետքը ամէնէն կարծր միւսակ նիւթն է և որուն մէկ կերպսը 2 ֆրանք կ'արժէ, կրնայ փոխուիլ սուտակի և չափիլայի, որոնց մէկ կերպսին շուկայի արժէքն է 30 ֆրանք։ Միջոցը, որով կը փոխուին այս տոարկաները, բաւարումն է։ Փրոֆ. Պորտա, հետեւելով Փրոֆ. և Տիւկին Գլուրիի գիտութեան, բաւարումով փորձեր կատարելու առաջնորդուեցաւ, և անոր հետազոտութիւններուն արդիւնքները մօտեքս Գիտութեանց Ակադեմիային հաղորդուեցան։ Քանի մը կերպս ծանրութեամբ գոյնզգոյն քորուսում գինեց զուհարավճառէ մը, և զանիկա բաւարումի ներդործութեան ենթարկեց։ Ամիսէ մը քորուսումը փոխած էր իր նախնական գոյնը։ Առաջ գեղին եւ զոզը չքեղ յստակ սուտակ մը եղած էր, կարմիր եղող քարը մեղեմիկ եղած էր, մանիշակագոյնը՝ չափիլայ և կապոյտը տպագիտնի գոյն ստացած էր։

Փրօֆէսորը այս զարմանալի աչլափոխութիւնները կատարելէ ետեւ իր արուեստական դոճարները տարաւ դոճարալսծառնին, որմէ գնած էր քորուհասումը իր նախնական վիճակին մէջ : Գոհա-

բաժանառ մասնագետը, մանրագնին ըննութիւնէ ետքը, ըստ թէ բոլոր այն նմոշները հարազատ դոհարներ են : Արդարեւ մեծ եղաւ զարմանքը երբ հասկցաւ փորձէսորին փորձերուն պատմութիւնը :

Մ. Պորտա կ'ըսէ թէ ապագային մէջ, երբ բաւորութեամբ աւելի աժաննայ, հարկ պիտի չկենայ ահապին գիններ վճարել շափիղաներու և սուտակներու համար, քանի որ անոնք կրնան ստացուիլ աւելի առատ քորուստումէն : Արուեստականապէս արտադրուած դոհարները կարգ մը փորձերու ենթարկուած են, բայց անոնց նոր գոյնը անկարելի եղած է փոխել ո՛չ ելեկտրականութեան և ո՛չ քուրայի ստատիկ տաքութեան միջոցաւ :

Գլխի անհատաբար. Մոն Պլանի գաղաթը, ծովին մակերեսէն իւր 16,000 ոտը վեր առտեղադրուած է, որ իր տեսակին մէջ ամէնէն բարձրն է երկրի վրայ : Այն համալուար կատարին վրայ լոկ ոտքով ելքը մեծ ձեռնարկ է արդէն. բայց երբ մարդ միտք կը բերէ դժուարութիւնը չէնքին համար պէտք եղած բոլոր նիւթերը գահաւանդ և դառնութիւն լեռնակողէն վեր, ձիւնի դաշտերու վրայէ, նեղ կիրճերու մէջէն կրելու, երբ մէկ սխալ քայլը մահ կը նշանակէ, նաեւ վտանգը կատարել բուքերու որոնք ստանարաններու և կատարներու վրայ յաճախ կը ծաղկն յանկարծակի, կատարուած գործը գրեթէ անհաւատալի կը թուի :

Մոն Պլանի գաղաթը այս գիտարանը շինելու գաղափարը յղացաւ Ֆրանսացի համալուար ուսանողագէտ մը, և ստալը հայթայթեցին անոր հարուստ հայրենակիցները : Ի սկզբան ճարտարագէտները ըսին թէ անկարելի է հիմ դնել լեռան գագաթը : Զիւնը շատ խորունկ էր, բայց էյֆելի աշտարակը շինող մեծ ճարտարագէտը խորհեցաւ թէ ինք կրնար ծակել ձիւնը, համալը ապառաժ գագաթը, և շինել գիտարան մը որ արհամարհէ փոթորիկները, պայմանաւ որ նիւթերը հոն բերուին :

Ասոր վրայ գործի սկսուեցաւ ձիւնին ներքեւէն փապուղի մը բանալով : Հովիտին վրայ շինուեցաւ փայտեղէն հիւղակ մը, զոր կարելի էր մաս մաս անել և լեռն ի վեր հանել : Այսպէս կարելի եղաւ փապուղին մանել ապահովապէս զոր հովերը չէին կրնար լեցնել :

Երբ գործաւորները ապառաժին մակերեսը հասն յարմար ժամանակին, սկսուեցաւ Մոն Պլանի գիտարանին հիմն և չէնքին պատկանեալ նիւթերը վեր բերելու աշխատութիւնը : Ամէնէն հուշկու և հանձարեղ լեռնականները գործածուեցան առաջները և պողպատները գիտարանին վայրը

հանելու համար : Երբեմն կատարի քամիները գրեթէ վար կ'աւելին զանոնք մինչ կը ջանային վեր ելլել իրենց բեռերով : Շէնքը շինող գործաւորները չուանով իրարու կապուելու էին զլորելէ պահուելու համար : Բժիշկ մը կար հոն միշտ գործաւորներուն առողջութեան հսկելու պաշտօնով : Ի վերջոյ, այնքան բաղմամբ վտանգներէ ետեւ, զորոնք հոս կարելի է նկարագրել, հիմերը գրուեցան ժայռին վրայ, յիշատակարան մը Ի. դարու գիտական ձեռնարկին և ճարտարապետական հանձարին :

ՅՈՂԻԱԾԱԳԻՐՆԵՐՈՒ

ԲԱԺԻՆ

ԱՅՅԵԼՈՂԻ ՏՊԱՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Շար. Զափոյի Բէւէն)

Հափոյի. Այս գաւառակն ալ վերջին 10-15 տարիներու ընթացքին զարգացող ու բարգաւաճող քաղաքներէն մէկն է : Քաղաքին շուրջի Զէրքէզ գաղթականներէն զատ, լուսն քաղաքը տարուէ տարի կ'ընդարձակուի Հաճինէն, Էլէրէկէն և ուրիշ տեղերէ գաղթող ժողովուրդի հոսանքին պատճառով : Մեր 12 տարի առաջ տեսածէն բոլորովին տարբեր տեսանք այս տեղը : Բնակչութիւնը 3,000է աւելի է ու երթողով աւելնալու վրայ : Հայերը 60-70 տունի չափ են : Մասնաւոր եկեղեցի մը չուանալուսն՝ վարձքով տան մը մէջ կը ժամերգին : Սիսէն առժամանակեայ կերպով հոս գրկուած է Մկրտիչ Ծ. Վ. Թապալեան, որ շատ օգտակար եղած է տեղւոյն Էլէրէկցի-Հաճնցի Հայերուն մէջ : Ժողովուրդը առայժմ իրեն յատուկ քահանայ չուանի : Դպրոցը, որ 30-40 աշակերտով տարալան նախակրթարան մըն է, 35 ոսկի տարեկան պիւտճէ ունի :

Բողոք. Հայերը, որ 73 հոգիի չափ են, ունին պղտիկ մատուռ մը, դեռ կ'իտաւարտ : Իրենց քաւրոյին է Պատ. Մարգար Գալստեան, որ դասուստութիւն ալ կ'ընէ : Ունին նաեւ 35 աշակերտով նախակրթարան մը 20 ոսկի պիւտճէով : Օրթոտոքս Յոյներու թիւն ալ 40-50ը չանցնիր. ունին պղտիկ վարժարան մը : Համիտիյէի մէջ ալ երկրագործութիւնը տարուէ տարի զարգանալու վրայ է : Այս տարուան հունիքը շատ գոհացուցիչ եղած է և տեղացիք մօտ ատեններս տասնի հունիք ունենալնին չեն յիշեր : Ելած ցորենը Այսաի նաւահանաղիսաէն Եւրոպա կ'արտածուի : Հոս օտարահալատակ արկին մը, Մատամ Սէպաթի, ալիւրի դորժարան մը ունի : Քաղաքին մէջ հետաքրքրական հնութիւն կամ չէնքեր չկան : Հետաքրքրական է նաեւ տեղացիներուն «Կէմի» կոչած տեսակ մը

լաստը, որ դեռին երկու եղբորդներուն վրայ հաստատուած երկաթեայ հաստ թելի մը վրայէն ու ջուրին հոսանքէն մղուելով՝ մէկ կողմէն միւսը մարդիկ, կառքեր, հօտեր, Լեն. կ'անցնէ: Համիտիցէ ալ երկրագործութեան տեսակէտով առաջնակարգ դիրք մը գրաւելու յարմար մէկ քաղաք է. թէեւ ջուրը և օդը շատ առողջարար չեն, բայց քաղաքին օրըստօրէական բարդաւածութիւնը, գոնէ մաքրութեան տեսակէտով, օգտակար ըլլալու վրայ է: Մինչեւ ցորեկուան ժամը 7 հոն մնալէ վերջ, նորէն կառքով մեկնեցանք Օսմանիցէ, նորէն դաշտային ճամբորդութիւննիս շարունակելով: Համիտիցէի և Օսմանիցէի մէջ դանուող ընդարձակածաւալ դաշտերը, որ միլիոններ կրնան արտադրել, դեռ մեծ մասով անմշակ են: Գիշերն ժամը 2ին հասանք Օսմանիցէ:

Օսմանիցէ. Այս քաղաքն ալ Համիտիցէի պէս դաշտագործութիւն մըն է, 1,000 տուն ընակչութիւնով, որոնց 700ը թուրք են և մնացեալը Հայ: Այս ալ օրէ օր դարգացող դաւառակ մըն է: Հայ ընակչութեան մեծամասնութիւնը Մարաշէ ու Հաճընէ դաղթած են: Ծէպէլի միւթէսարըրֆութիւնը, որ հիմա Երզնի իջած է, հոս փոխադրելու գրոյց մը կը չըջի: Հոս Հայերը ունին պղտիկ եկեղեցի մը, որուն քահանան է Տ. Ստեփան Ճանկէօղեան: Ունին նաեւ դպրոց մը 80-90 աշակերտով, ուսուցչի մը հսկողութեան տակ:

Բողոք. Հայերն ալ ունին անշուք ժողովարան մը, որ իրբեւ դպրոց ալ կը ծառայէ: Տեղւոյն նոր քարոզիչն է Պատ. Կարապետ Բիւփէլեան, որ ուսուցչութիւն ալ կ'ընէ: 50ի չափ երկսեռ ուսանողներով պղտիկ վարժարանին մէջ: Բողոք Բողոք, ժողովուրդին թիւն է 130: Հայ Հոռմէականներ գրեթէ չկան:

Օսմանիցէի մէջ երկրագործութենէն զատ բաւական առաջ դացած է նաեւ շերամաբուծութիւնը, որ տեղւոյն ժողովուրդին համար բաւական հասութեամբ զբաղում մըն է: Հոս ալ, մինչեւ Տէվրիշիցէ կոչուած տեղը երեք ժամ ընդարձակութիւնով տարածուող արտերը գոհացուցիչ կերպով չեն մշակուիր: Բրինձ ալ կը մշակուի այս կողմերը, մօտակայ լեռներէն վաղող ջուրերու առատութեան պատճառով:

Գիշերը Օսմանիցէ անցնելէ վերջ հետեւեալ օրը (13 Յունիս, Եշ.), առտուն ժամը 12ին (Ը. Թ.) սկսանք մեր ձիով ընկիւք ճամբորդութեան, որուն առաջին 3 ժամու չափը դաշտային էր, անկէ վերջ երկու համար «Կեալուր Տաղարը» կոչուած լեռնաշղթային երկայնքն ի վեր, թէեւ ճամբորդու-

թեան այս մասը դեռ գանգատելու աստիճան դժուար չէր: Զիով 10 ժամ ճամբորդելէ վերջ հասանք «Պաղչէ» գաւառակը որ, Ատանայի և Հալէպի կուսակալութիւններուն միջեւ, Ատանայի վերաբերող վերջին դաշտագործութիւնն է:

Պաղչէ. 150-200 տուն ընակչութիւնով այս գիւղաքաղաքը, որ լերան մը ստորոտը երկու լեռնաբլուրներու մէջ չինուած է, վերջերս աւելի կարեւորութիւն ստացած է ծխախոտի մշակութեան մէջ: Պաղչէէն դէպ ի հարաւ-արեւելք երկարող ու դէպ ի «Գաղանալի»ի կիրճը առաջնորդող լեռնամէջի հովիտը, որ բաւական ալ ջրառատ է, կը գտնուին 10-15 գիւղեր, որոնց գլխաւոր զբաղումն է ծխախոտի մշակութիւնը, և Բէժիի վարչութիւնը աւելի կարեւորութիւն կու տայ այս կողմերու արտադրութեան, մասնաւոր պաշտօնեաներու սահմանումով և գործառնութեանց ընդարձակումով: Պաղչէի կառավարական նոր պաշտօնատունը և զօրանոցը, երկու կոկիկ ու փոքր շէնքեր, կը տեսնուին առաջին անգամ, որովհետեւ գիւղաքաղաքին ճիշդ առջեւն են չինուած:

Հոս Հայերը, որ 80 տուն են, ունին եկեղեցի մը, որուն մէջ կը քահանայադործէ Տէր Վահան քահանայ Տէր Ստեփանեան: Ունին նաեւ 40ական աշակերտով տղոց ու աղջկանց նախակրթարաններ Տէր և Տիկին Սամուէլ Բէօշկէրեանի հսկողութեան տակ, տարեկան 40 Օսմ. ոսկի պիւտճէով:

Իսկ Բողոք. Հայերը ունին 25-30 աշակերտով վարժարան մը, 30 Օսմ. ոսկի պիւտճէով, ուր թէ' իբր քարոզիչ թէ' ալ իբր ուսուցիչ պաշտօն կը վարէ Պատ. Թազուր Չամչիլեան: Հոս մեր բարեկամներէն Բէժիի հաշուակալ Տիար Սահակ Տէր Սահակեանէ հիւրասիրութեանցանք: Ո'րչափ մեծ հաճոյք է ճամբորդութեան պահուն հանդիպել բարեկամներու, որոնք պահ մը կը մոռցնեն ճամբորդութեան նեղութիւնները:

Հետեւեալ օրը, գիշերուան ժամը 9ին մեկնեցանք Պաղչէէն դէպ ի հիւսիս-արեւելք և 4 ժամ ձորամէջէ մը ճամբորդելով հասանք Խաչ-Պէլ ըսուած տեղը, որ սահմանն է Ատանա և Հալէպ կուսակալութեանց: Հոս ճամբան կ'երկճղի, մէկը «Կեալուր Տաղարը» լեռնաշղթային վրայէն անցնելով «Մարաշ ալթը» կոչուած դաշտը կ'անցնի. իսկ միւսը՝ լեռներու մէջէն Ֆրնարճազ գիւղը ու անկէ Մարաշ կը տանի: Այս լեռնական ճամբուն վրայ կան պաղ ջուրեր, մանաւանդ «Չաթալ-օլուր» կոչուած աղբիւրը իր սառնորակ ջուրով: Իրիկունան ժամը 11ին հասանք «Փրնարճազ» կոչուած Հայ գիւղը:

Ֆերդինանդ : Այս գիւղը ցից դերբուկներու ստորոտը շինուած է : Այս բնակչութեան 150 տունէն քիչ մը աւելին Հայ են և եկեղեցի մը ունին Սր. Աստուածածին անուանով, հոս առաջին անգամ կը տեսնէի գիւղական եկեղեցի մը : Այս եկեղեցին ունի երեք քահանայ : Տէր Մարտիրոս, Տէր Մովսէս, Տէր Սիմոն Ունին նաեւ դպրոց մը 100ի չափ աշակերտներով, ուր կը պաշտօնավարեն Մարաշի Ժամհարեան եղբարց և հանգուցեալ Վեր. Յար. Ճէնանեանի նպաստով կառավարուող որբանոցին սաներէն Պարոնայք Վարդապետ Էօզապրդեան և Խաչեր Դալաշեան : Դժբաղդաբար աղջկանց վարժարան չունի այս գիւղը : Շատ ցաւ պատճառեց ինծի՝ դաշտը որայ կրելու դացող գիւղացի աղջկան մը հետ ունեցած խօսակցութիւնս, որմէ անկեկացայ թէ կարգալ վաժարող շատ աղջիկներ ալ կան, լայց դպրոցի չգոյութեան պատճառով չեն կրնար : Պատրիարքարանէն 6 ոսկի նպաստ կը տրուի եղեր այս գիւղը : Երանի թէ կարելի ըլլար աւելի օգնել աղջկանց վարժարանի մը բացուելուն համար :

Հայ Բողոքականները 30-40 տունի չափ են և ունին նորակառոյց ժողովարան մը, բաւական կուկիկ ու ձեւաւոր : Տեղւոյն հովիւն էր Վեր. Դէորդ Դասարճեան, ունին նաեւ դպրոց մը 50 երկուս ուսանողներով : Յունիս 15ի չափով օրը սաւառուեան ժամը 4ին հասանք Մարաշ :

(Շարունակէի)

Գ. Հ. ԳԱՆՈՒՍԵԱՆ

Տարսոն Գողէճ

ՆՇԱՐԱՆԵՐ ՄԵՐ ԴԻՏԱՐԱՆԵՆ

(Շար. նախորդ թիւին)

67. Տարթ. Յակոբ Թէճեան («Դրասէր», «Կրօնասէր», «Եկեղեցասէր», «Հնադէտ», ևն.) : Խմբագրակա Սթեփէ օրաթերթի : Դիտական, եկեղեցական, կրօնական, լեզուական և այլ հարցերու վրայ հմտալից նախադրածներ կը գրէ լուրջ, անդադր, յստակ լեզուով մը և ոճով մը : Իր նիւթերը, որոնց վրայ կը գրէ, երբեմն մասնագիտական են և սովորական ընթերցողին համար անհրապոյր :

68. Փրոֆ. Յակոբ Ճէճեան : Ուսուցիչ, բեմբասաց և գրագէտ : Դրած է «Շարժմունք երկնային Մարմնոց», թարգմանած է «Մեծն Աղեքսանդրի Պատմութիւնը», և Բեբաշի տաւջին չըջանին գլխաւոր խմբագիրն եղած է և խմբագրակա Բեբաշի 1900-1906, ուր ընկերային, կրօնական, խմաստասիրական և բարոյական նիւթերու վրայ բազմաթիւ հրապուրիչ յօդուածներ գրած է պերճ, ազնուական և ճոխ լեզուով մը :

69. Յակոբ Տ. Յակոբեան («Մոզպետ», ևն.) : Հրա-

պարակագիր և վարիչ Ծաղկ Մանկանց Թերթին : Այլեւայլ պարբերականներու, գլխաւորաբար Մանգաշի, մէջ գրած է բազմաթիւ գրական յօդուածներ և ոտանավորներ ալ գողտր և կենդանի ոճով մը :

70. Յարութիւն Ալիշ («Բրիզանդէմ») : Զուարթ թախո՛ գրիչ մը որ բազմաթիւ սրամիտ և զուարթ յօդուածներ հրատարակած է այլեւայլ Թերթերու, մասնաւորաբար Ա. Մանգի մէջ : Իր յօդուածները սակայն իրաւացի կերպով քննադատուած են իրենց անբարոյ նկարագրութիւններուն համար :

71. Յարութիւն Մըմընեան («Ակումիտ») : Բանասէր և գրագէտ : Ունի բազմաթիւ երկասիրութիւններ որոնցմէ հրատարակուած են «Պուէտ Խաչատուր Միսաքեան», «Հայ Ամիրաներ», «Իննեակ Իմաստասիրական», «Ալէշուխ յերուսաղէմ», «Կենցաղ կամ Դաստիարակութիւն», «Սիէնսըր», և ուրիշ բազում երկեր : Ինքնատիպ բանասէր մը և գրագէտ մըն է Մըմընեան, որ գրչի նշանակելի արտադրութիւններ ունեցած է մեր մատենագրութեան մէջ : Իր ոճը՝ ինքնատիպ, դասական, զարճաւոր, այլ հնաբոյր ու անհարթ :

72. Յովն. Գալանճեան : Բանասէր և գրագէտ : Հրատարակած է բանասիրական կարեւոր երկասիրութիւններ, որոնցմէ յիշենք «Եւգոկիոյ գաւառաւարբար», «Եւգոկիոյ Հայ կինը», և «Բերականուրթիւն Աշխարհաբար լեզուի» : Գալանճեան բանասիրական և լեզուական յոյժ շահեկան յօդուածներ հրատարակած է որոնք իր բանասիրական հմտութիւնը և խղճամիտ ուսումնասիրութիւնը կը ցուցնեն : Լեզուն ընթացիկ աշխարհաբարն է՝ խնամուած ու կոկիկ :

73. Յովն. Յարութիւնեան («Թլկատիցի») : Գաւառացի խկատիպ գրագէտ մը, որ մեր արդի գրականութեան մէջ գեղեցիկ անուն մը չինած է իր հմայքոտ գրուածներով : Իր ոճն ու լեզուն ինքնուրոյն, կենսաւէտ, գունագեղ և գաւառիկ բաներով կէտիկաւորած :

74. Յովն. Պաճէպեան : Ուսուցիչ : Հրատարակած է «Ընտանիքի վերլուծումներ» խորագրով հատոր մը, և յօդուածներ մասնաւորաբար Աւետիսեի և Բեբաշի մէջ : Պատկերալից և գեղեցիկ ոճ մը ունի :

75. Տարթ. Յովն. Տ. Սթեփանեան : Գրագէտ բժիշկ : Հրատարակած է «Մանչերու թշնամին», «Կէտբժշկական խօսակցութիւններ», «Թորքախոտի վրայ», «Մանչերու բարեկամը» (թարգմ.) և «Մարդկային մարմինը» : Հրատարակած է նաեւ բազմաթիւ յօդուածներ այլեւայլ Թերթերու մէջ : Լեզուն ընթացիկ Հայերէն, յստակ և անսթեւեւիթ :

76. Նշան Կ. Գոնդալան : Լրագրող : Գլխավոր թարգմանիչ Աւետիսեան : Գրեթէ 13 տարիէ ի վեր խմբագրական գործ կը կատարէ : Ընթացիկ և խնամուած լեզու մը ունի :

77. Նշան Ճիւղանան («Հորոյ») : Հրատարակագիր : Հրատարակած է «Յատուկ Անուանց Բառարան» Նարեկի Աշխարհարար թարգմանութեան վրայ քննադատական տետրակ մը և բաղմամբ յօդուածներ , մասնաւորաբար եկեղեցական ինդիւիդուալ շուրջ՝ Բիւզանդիոնի մէջ : Անկախ ու անկաշկանդ միտքով դրած իր յօդուածները ատեն ատեն աղմուկ յարուցած են : Կորովի ցնցող ոճ մը ունի , լեզուն քիչ մը հնաբոյր է :

78. Ներսէս Վ. Դանիէլեան («Սասկան վարդ») : Եկեղեցական այս գրողը կրօնական այեւայլ հրատարակութիւններ ըրած է որոնցմէ յիշենք «Ժողովրդական քարոզներ» : Իր բոլոր գրուածքները հաճելի են իրենց պարզ ու յստակ և գեղեցիկ ոճով ու լեզուով :

79. Պարոյր Բէլեան : Լրագրող : Գրած է գրական և իմաստասիրական յօդուածներ Բիւզանդիոնի մէջ , որուն խմբագիրներէն է և իր հօրը աջ բազուկը խմբագրական աշխատութեանց մէջ : Լուրջ և ուղիղ ոճով մը կը խմբագրէ ու կը թարգմանէ :

81. Պետրոս Արքայան : Լրագրող ու թարգմանիչ : Թարգմանած է բաղմամբ վէպեր , որոնցմէ յիշենք «Լըոստի դատը» , «Եօթը Մահացու մեղք» , Մոնթէ Բրիտանի որդին» , «Գրամէլիալարդ Տիկին» են : Պարզ և ճիշդ լեզու մը ունի :

82. Ռոպոյթ Սաֆիեան («Տօմինո») : Գրագէտ : Գրած է գրական բաղմամբ յօդուածներ այլեւայլ թերթերու մէջ , մասնաւորաբար վիպական ճիւղը ջանացած է մշակել : Սիրուն և հաճելի ոճ մը ունի , որ երբեմն քիչ մը օտարաբոյր է :

83. Ռոբէն Զարգարեան : Գաւառացի ուսուցիչ և գրագէտ : Ինքնադասուկ և երանգալից ոճով մը , որ գաւառական բնուրով կէտիլիտուած է , գրած է բաղմամբ հեքիաթներ , գրական յօդուածներ և բանաստեղծութիւններ Հայ թերթերու մէջ :

84. Ռոբէն Որբէլեան : Բանաստեղծ : Հրատարակած է «Յիշատակաց Ծաղիկներ» տիտղոսով բանաստեղծութեանց հատոր մը և գրած է վէպեր և բաղմամբ վեպերիկ քերթուածներ հանդէսներու և օրաթերթերու մէջ : Ունի զօրաւոր , պայծառ և տիրաբոյր ոճ մը :

85. Սահակ Վարդապետեան : Թարգմանիչ «Աւետիսեան» : Թարգմանած է բաղմամբ յօդուածներ , տետրակներ և գիրքեր Պայպլը Հաւուսի մէջ : Գրած է «Յայտարար Ճշմարտութեան» և հրատարակած է

«Փրոֆ. Պոյտ Լէյնըրտի Գաղտնիք Գեղեցկութեան»ը : Լեզուն ճիշդ ու քերականական է , բայց քիչ մը օտարաբոյր :

86. Սիմոն Աւետիսեան : Խմբագիր Փռնի : Երիտասարդ գրող մը որ իր հօրը հիմնած թերթը կը հրատարակէ :

87. Սիմոն Չէֆլեան («Ժիրայր Շիրակացի» «Սիմէօն Ծերունի» են) : Խմբագիր-Տնօրէն Բիւզանդիոնի շաբաթաթերթին : Բիւզանդիոնի և Մանդիկի խմբագրական մարմնոյն կարեւոր անդամներէն է , և հրատարակած է բաղմամբ յօդուածներ , թարգմանած է բաղմամբ վէպեր օրաթերթերու մէջ : Յաջողապէս կը վարէ Բիւզանդիոնի թերթը երկու տարիէ ի վեր : Ոճը թափանցիկ ու ճշգրիտ :

88. Սիմոն Դանիէլեան : Գրագէտ և հեղինակ : Հրատարակած է Բիւզանդիոնի բանասիրական հանդէսը : Ունի կանոնաւոր հեղինակութիւններ , ընթերցանութեան գասագիրքեր , Հայերէն քերականութիւն , են : Կարեւոր աշխատութիւն մըն է նաեւ իր «Ճաշակ նոր գրականութեան» տիտղոսով հաւաքածուն : Հրատարակած է բաղմամբ յօդուածներ օրաթերթերու և պարբերականներու մէջ : Խնամուած և կտրուկ ոճ մը ունի :

89. Վահան Թոքլեան : Հրատարակագիր , Խմբագիր Արշալոյս օրաթերթի : Խմբագիր եղած է Մանդիկի և իր տիկնոջ՝ Հայկանոյ Մառքի հետ վարած է կանանց Ծաղիկը : Գրած և թարգմանած է բաղմամբ յօդուածներ գրական , ընկերական և այլ նիւթերու վրայ : Յստակ և զօրաւոր ոճ մը ունի :

90. Վահան Մալեան : Բանաստեղծ : Բաղմամբ կտորիկ քերթուածներ գրած է շաբաթաթերթերու և օրաթերթերու մէջ զգացումով և խանդով լեցուն : Պատկերալից և աղբիւրիկ ոճ մը ունի :

91. Վահան Վ. Պարպիզան : Արտօնատէր Լոյսի : Հեղինակած է «Անգիր Գայրութիւնը» «Արեւաձագ» են : Հրատարակած է յօդուածներ ընդհանրապէս զուարճալի ոճով և քիչ մը անխնամ լեզուով :

92. Վահան Փախալեան («Լիլա» են) : Զաւեշտագիր Տնօրէն Հանրապետի զաւեշտագիրին : Զօրաւոր և զուարճաբոյր շատ յօդուածներ հրատարակած է մասնաւորաբար Հանրապետի մէջ զոր քանի մը տարիներէ ի վեր կը վարէ :

Մանգի. Մոռացումի հետեանքով յիշատակուած է Փրոֆ. Աբր. Տ. Յակոբեանի մէկ ուրիշ կարեւոր թարգմանութիւնը , «Մանկավարժական Դասագիտութիւններ» (Տոքթ. Ուոշլըն) : — Որովհետեւ այս

կարգի աշխատութեան մը համար, որքան ալ զգուշութիւն եղած ըլլայ, կրնան նմանօրինակ դանցառումներ պատահիլ, կը խնդրուի Թրքահայ այս գործներէն որ, եթէ մոռացուածով իրենց ուէ մէկ կարեւոր աշխատասիրութիւնը յիշատակուած չէ և կ'ուզեն որ յիշատակուի, հաճին երկտողով մը իմացնել, որպէս զի եթէ հարկ ըլլայ ապագային պզտիկ յաւելուած մը հրատարակուի եղած կարեւոր դանցառումները դարմանելու համար: Նոմակ կրնայ ուղղուիլ հետեւեալ հասցէին:

Յովհաննէս Ս. Ալիքսանեան, Հայոհեաց Վարժարան, Ատարազար:

(Շաբաթակէի)

Թղթակէց Աւետիսէ

ՍԲ. ԳՐՈՑ ՌԻՍՈՒՄՆԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆ

Յաւել. 1—4

Յ. Գ. Գ.

Դ. Յովհ. Ա. 1—14: Յիսուս ճամարիտ Լոյս է: Կարդա հմր. 12ը: Արտօնութիւնն է Աստուծոյ որդիներ ըլլալ, և պայմանը՝ հաւատք, և հաւատքի առարկան՝ Յիսուս: Այս Աւետարանին մէջ առաքելաբար կը ջանայ այս հաւատքը ունեցողներուն ցուցնել Քրիստոսի մեծութիւնը և այս արտօնութեան ընդարձակութիւնը: Եւ այդ հաւատքը չունեցողները կը յորդորէ դանիկա ունենալ: Երանիլ թէ մեր մէջ ալ տեսնուէին այս արդիւնքները:

Եւ. Յովհ. Ա. 33—34: «Դասեալ Մեռեալ» Հրեայի մը սրտին մէջ անոր կեանքին ամէն մէկ ժամանակին և ամէն մէկ շրջանակին մէջ ներդրածով իզճը Մեսիայի գաղափարն յոյսն էր, և Յիսուսի եկողները տեսան իրենց այս յոյսին պատկերը: Ինչ է քու իզճդ որ կ'ազդէ ամբողջ կեանքիդ: Մէր, հանգիստ: Ինչ որ է, մի կորսնցներ դանիկա, այլ ջանա գտնել զայն իբրեւ Յիսուսով լրացած:

Ուր. Յովհ. Բ. 13—22: Տես հմր. 17: Միթէ մեղմէ իւրաքանչիւրին սիրտը Աստուծոյ տաճարը և տունը չէ: Արդ Յիսուս, որ Հրէից տաճարը մաքրելու նախանձն ունեցաւ, միթէ մեր մէջ զբաղուած կենդանի տաճարները մաքրելու համար միեւնոյն նախանձն չը կրեր: Ան իր այս նախանձը խաչին վրայ ցուցուց: Այսօր Յիսուսի գործակցիք անոր այս գործին մէջ:

Շք. Յովհ. Գ. 1—12: Նիկողեմոս կը վարմանայ Յիսուսի գործած հրաշքներուն վրայ: Բայց Յիսուս կ'ըսէ անոր թէ բուն հրաշքը ջուրին գինիի փոխուիլը չէ, այլ՝ մարդոց հին սիրտերուն նորոգուիլը: Այսօր ալ ասիկա գործելով իր փառքը կը յայտնէ:

Քրիստոսի սոյն զօրութիւնը պարտիմք անձամբ զգալ մեր կեանքին մէջ և ցուցնել:

Մեքսիկական ազգային շաբաթ, Յաւել. 3—12

Կիւ. Դու. ԺԱ. 1—13: Այս տարի աղօթքն է մին այն բաներէն զորոնք պարտիմք սորվիլ մեր Տէրոջմէն: Աշակերտները աղօթք ընել գիտէին, բայց, Յիսուսի աղօթքին ազդեցութիւնը և զօրութիւնը տեսնելով, ուզեցին այս նոր նշանակութեամբ աղօթք ընել սորվիլ:

Դ. Ա. Յովհ. Ա. 3—10: Մեր այսօրուան նիւթն է շնորհակալութիւն և խոնարհութիւն: Աշխատիքը դանիկ թէ ինչ պատճառներ ունինք մեր անձնական կեանքին և ի մասնաւորի հոգեւոր կեանքին մէջ, որոնց համար պարտիմք շնորհակալ ըլլալ և խոնարհութեամբ խոստովանիլ: Մարդոց լեզուին մէջ շնորհակալութիւն չառ կայ, բայց անոնց սիրտերուն մէջ՝ քիչ:

Դ. Ա. Կոր. ԺԲ. 12—27: Շատերս եկեղեցւոյ հետ մեր ունեցած յարաբերութիւնը կը մոռնանք լուր օրերուն մէջ և միայն կիրակի օրուան մէջ կը յիշենք: Պէտք է որ մեր ամբողջ կեանքը Քրիստոսի եկեղեցիին հետ մեր ունեցած յարաբերութեան համեմատ որոշուի և կառավարուի:

Դ. Սաղ. 26: Հմր. 14ին ուշադրութիւն քրէ: Եթէ Աստուծոյ աշխարհի սերմանէ ճամարտութիւններ և եթէ այդ ճամարտութիւնները արմատ կապեն մարդոց սիրտերուն մէջ, անոնց կեանքերուն մէջ կը բուսնին բազմազան գեղեցկութեամբ և կը պաղաւթնին, և այն ատեն արդարութիւնը երկինքէն պիտի յայտնուի:

Եւ. Ես. ԽԹ. 6—12: Եթէ տո այժմ չենք կրնար կոտալաշտ աշխարհին ուղղակի Աւետարան քարոզել, զէթ կրնանք անոնց համար աղօթք ընել: Եւ ինչո՞ւ իւրաքանչիւր եկեղեցի տարին անգամ մը նպաստ չհաւաքէ կոտալաշտները Աւետարանին բերելու նպատակաւ ծախսելու համար:

Ուր. Բ Թր. Գ. 3—10: Մեծ կարօտութիւն կայ մեր տուններուն մէջ ընտանեկան աղօթքը, մեր դպրոցներուն մէջ կրօնային ուսումը և հոգեւոր կեանքը մասնաւոր եղանակաւ մը արծարծելու, և եկեղեցիներուն մէջ դեռահասակներու աւելի կարեւորութիւն տալու:

Շք. Երեմ. ԼԱ. 7—11: Մեր աղքատիկ եկեղեցիներուն վիճակը և մեր եկեղեցիներուն համար քարոզչի սակաւութիւնը մեր կրօնային կեանքին համար այնքան կարեւոր և կենդանի խնդիրներ են որ թէ՛ լուրջ և խորին ուսումնասիրութիւն և թէ՛ ջերմեամբ և հանրային աղօթք կը պահանջեն:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԵՐՔԻՆ

Մայրաքաղաք . Վեր. Սուլթանը հետադրով չնորհաւորեց Ռուսիոյ Զարին անուան տօնը և չնորհաւորութեան հետադիր մը ստացաւ . Ն. Վեհափառութենէն Դարձեալ, պատասխանեց Ռուսիոյ Զարին այն դրութեան, որով կը ծանուցուէր թէ Քսենիա Ալեքսանտրա մեծ դքսուհին մանչ դաւակ մը ունեցած է : — Նահանգներէ ոմանց մէջ ծաղկախտի պատուաւորի հիւթ պատրաստելու շէնքերուն և պաշտօնէի ամսականներուն յատկանալի գումարները հատուցանել հրամայուեցաւ : — Շաբաթ Բերայի Շուկետական դեսպանատան մատրան մէջ յիշատակի պաշտօն կատարուեցաւ հանգուցեալ Օսքար Բ թագաւորին համար : — Մայրաքաղաքիս կազմի ընկեան բամբակեղէններու ժողովը որոշեց Յակոբ Քրանք շահաբաժին տալ 13,609 առանձնաշնորհեալ բաժնեթուղթերու : — Հրձիգներու դատաւարութիւնը լմնցաւ : Ամբաստանաւորներէն ձէմալ և Անայիս ցմահ, Փէթրօ Վիթալի և Մարքօ ալ Յակոբ տարի, թիապարտութեան դատաւարտուեցան, մնացեալները անպարտ արձակուեցան : — Այս շաբթու մայրաքաղաքս ժամանեցին Հանր. Պարտքի Վարչութեան Իտալական պատուիրակ թէոտորի մարքիզը, Անատոլուի երկաթուղիի ընկեան ընդհ. տնօրէն Մ. Հիւկնէն, և մեկնեցան Հանր. Պարտքի Վարչութեան ընդհ. տնօրէն Մ. Փիտառ, ծխախոտի Բէժի ընդհ. տնօրէն Մ. Բամպէր, Պարսիկ դեսպան Միրզա Բիզախան և թարգմանը Յովհաննէս խան :

Նահանգներ. Եանեայի նոր կուսակալ և Կայս. թիկնապահ Մուսթաֆա Հիլմի փաշա իր պաշտօնատեղին ժամանած է : — Գոնեայէ 17 հզրմթ. հետու Տէյիրմէն Բէօյի հոսուն ջուրէն օգտուելով քաղաքին մէջ երկաթական լոյս դործածելու մենաշնորհ խնդրուած է 50 տարւոյ պայմանաւժամով : Իսկ դաշտին ոռոգման համար 1,000 մեթր երկայնութեամբ թումբ մը պիտի շինուի Պէյշէհիբի լճին շուրջ և երաշտութեան ժամանակ ուղղուած տեղերը ջուր պիտի զրկուի՝ անցքեր բանալով : Պաղտատի գծին աջ և ձախ կողմերն ալ 250,000ական հէքթար տարածութեամբ դեռին պիտի ոռոգուի ալիւտայլ գետակներու միջեւ ջրանցներ բանալով : — Իսկէնդերունէ և Սիւէյտիյէ օտար երկիր արմալիքի արտածումը առժամապէս արգելուած է, նախապէս պայմանադրուածներու համար միայն երկու շաբաթ պայմանաւժամով : — Մեքքէի և Մե-

տինէի նուիրական վայրերու շէնքերը ոսկեզօծ դարգարել հրամայուած է : — Սիւրիոյ նահանգին մէջ ծխախոտի մշակութիւնը զարգացնելու ծրագիր մը մատուցուած է ձեռնհաս իշխանութեան : — Ռէմլէի (Երուսաղէմ) մէջ հետադրութիւն մը հաստատուեցաւ : — Գերման թերթ մը կ'ըսէ թէ կոհակաբեկ քարափներ պիտի շինուին Էրէյլի և Անթալիոյ առջեւ, և թէ Տրանսիլվանի առջեւ արգէն իսկ ձեռնարկուած է այդպիսի շինութեան : — Ատանայէ կը գրուի թէ տեղւոյն մէջ բամբակին քաշը 6 $\frac{3}{4}$ դահ. է և շուկայինը 3 $\frac{3}{4}$: — Բումբէիի նահանգներուն մէջ ասպատակներու ջնջման համար երեք դռնդով զօրաբաժին մը կազմուեցաւ սպա-յակոյտի սպաներէն Ղալիպ փաշայի հրամանատարութեամբ : — Աքոլայի Բանիք գիւղին մէջ հըր-դեհի մը չարաչար զոհ եղած է ամբողջ Թուրք ընտանիք մը, հայր մայր, 15 և 13 տարեկան երկու մանչ, 6 տարեկան աղջիկ մը, 4 տարու աղայ մը և նորածին մանկիկ մը : Հրդեհը այդ դժբախտներուն տունէն ծագած էր արկածով :

Խաւս. Մարդահամարի գործառնութիւններու քննիչ յանձնաժողովը որոշեց զբաղական տուգանքէ զերծ մնալու թոյլտուութեան պայմանաւժամը երեք ամիս ևս երկարել : — Առողջապահական ինժեները ջնջեց Պուլկարիոյ և Բումանիոյ ժամանումներուն դէմ սահմանուած միջոցները և 48 ժամու քառան-թիկնա հաստատեց Եամպուի ժամանումներուն դէմ : — Անատոլուի երկաթուղիի ընկ-ը արտօնուեցաւ իր զբաղակալութիւնը կրկնապատկել, քանի որ նոր ծախքերու պիտի ենթարկուի Գոնեայի դաշտը ոռոգելու, երկաթուղիի գիծը Պաղտատի մօտեցնելու և Հայտարիաշայէ փէնիք երկրորդ գիծ մը շինելու համար : — Հիճաղի երկաթուղիին բարձրագոյն յանձնաժողովը կը հերքէ սա լուրը թէ Հնդկի Իսլամ մը 35,000 Անգլ. ոսկի նուիրած է Հիճաղի երկաթուղիին համար : — Մետինէի ջուրի ճամբաներու շինութեան հանգանակութիւնը 13, 140 դահ. արտագրեց, Այալնի և Պրուսայի նահանգներու ողողեալներու հանգանակութիւնն ալ 678,670 դահ. : — Իզմիրի Փիէո Ալեօթի դրամատունը 1,200,000 ֆրանք բացով անանկացած է, կ'ըսուի : Բաղաքին Ամերիկեան ընդհ. հիւպատոսը իր կառավարութեան տեղեկագրած է թէ Ամերիկեան ալիւրները յարգ կը գտնեն Իզմիրի մէջ և թէ ալիւրի ուէ վաճառական կրնայ վստահ ըլլալ թէ իր ալիւրին մուտքը կ'արտօնուի, եթէ խառնուրդ չէ : — Անցեալ ուրբաթ Լոնտոնի մէջ միտաւ Անգլիոյ Օսմ. դեսպան Սթէֆանաքի Միւլլերիւս փաշա : Ծնած էր 1840ին և 19 տարեկանէն պե-

տական պաշտօնի կոչուած : Անդաւակ է և կը թողու ըստական մեծ հարստութիւն :

Աւելի քան. Վսեմ. Աղդապետ էֆ. շարաթ ներկայ դատուեցաւ յիշատակի պաշտօնին , որ Շուէտի հանգուցեալ Թագաւորին համար կատարուեցաւ Բերայի Շուէտական դեսպանատան մէջ , — Խնդութեամբ կ'իմանանք թէ մայրաքաղաքիս Ամերիկեան դեսպանատան իրաւագէտ խորհրդական և թարգման Արշակ Շմաւոնեան էֆ. միջնադպին իրաւաբանութեան Ամերիկեան ընկերակցութեան անդամ անուանուած է , պատիւ մը՝ զոր ցարդ ոչ մէկ թուրքիացի վայելած է : Սոյն ընկերակցութեան արդի նախագահն է Ամերիկեան Արտաքին գործերու նախարարը : Կը շնորհաւորենք Շմաւոնեան էֆ.ն և աւելի մեծ յաջողութիւններ կը մաղթենք : — Ամսոյս 19ին առաջին պատիւ օրհնուեցաւ Ատաղապարի նորակառոյց եկեղեցիին մէջ , Հարան էր անդուոյն ծանօթ վաճառականներէն Մկրտիչ էֆ. Ճրկայեանի դուստր Օր. Թաղուհի , Հայուհեաց Վարժարանի փալտն շրջանաւարտ , և փեսան Ակնցի բազմավաստակ ուսուցիչ Սարգիս էֆ. Փարաւաղեանի որդին Վահան էֆ. : Կը շնորհաւորենք նորապսակ ամուր և իրենց ծնողքներն ու մերձաւորները : — Թարսուսի Գոյէճին ուսուցիչներէն Արամ էֆ. Պաղտիկեան մտադիր է Գերմանիա երթալ իր ուսումը կատարելագործելու համար : — Վեր. Մ. Փափաղեան Նիւ Եորքի Հայ Աւետ. եկեղեցիին հովիւ կոչուած է և Յունիկ սկիզբէն պիտի սկսի իր պաշտօնավարութիւնը : — Ուոթըրթատունի Աւետ. Ժողովուրդը 4 տղար և 73 սէնթ զրկած է խմբադրութեանս , կէսը Պրուսայի , կէսն ալ Այնթապի որբանոցին համար : — Պարսիզակի Բարձր. Վարժարանի սաներէն խոսամալից արուեստասէր Տիգրան էֆ. Տ. Անդրէասեան , որ Զուլիգերիա գացած էր երաժշտական իր տաղանդը մշակելու և կատարելագործելու համար , մեռած է հոն 27 տարեկան : — Պրուսայի Աւետ. քորերէն այրի տիկին Մաքրուհի Տէր Նիկողայոսեան անցեալ շաբթու մեռաւ 70 տարեկան : — Ատաղապարի մեր նոր գործակատուն է Դանիէլ Կ. Հանրմեան էֆ. :

Հայ Ժող. Կիլիկիոյ Կաթողիկոսը , որ թեմական այցելութենէն իր աթոռը վերադարձաւ , որոշած է 300 ոսկի ծախքով դպրոցի վերածել հանգուցեալ կաթողիկոս Տ. Մկրտիչ Քէֆսիզեանի շինել տուած Ղամիշլի սննեակները և արդի դպրոցը իր բնակութեան յատկացնել : — Կրօն. Ժողովը լուծեց երկու ամուսններու պատիւ , որոնք 13 տարիէ ի վեր խնդիր ունէին Պատրիարքարանի մէջ և իրարմէ

դատ կ'ապրէին , և երկուքին ալ վերամուսնութեան արտօնութիւն տուաւ : — Վանայ Երամեան Վարժարանի հիմնադիր տնօրէն Համբարձում էֆ. Երամեան դրած է Պատրիարքարան թէ Եփրատաբնակ Վանեցի Պետրոս էֆ. Կարապետեան 100 ոսկիի մասնավճար մը ըրած է ի հաշիւ այն 600 ոսկիի դումարին , զոր խոստացած էր նուիրել այդ վարժարանին : — Աղգ. Հիւանդանոցի պատասխարեալներուն թիւը զգալապէս պակսած է . այժմու համադումարն է 116 , 60 այր և 31 կին հին յարկաբաժիններուն մէջ , 23 ալ նոր (Յակոբեան) յարկաբաժին մէջ : — Երուսաղէմի վանքին 14 տարուան հաշիւները , որոնք Պատրիարքարանէ Երուսաղէմ զրկուած էին , միաբաններու կողմէ քննուելէ և ստորագրուելէ ետեւ վերադարձուցան : — Արիս էֆ. Ֆէսճեան Երուսաղէմէ հեռագրած է թէ ի մօտոյ պիտի մեկնի և Եաֆայէ պիտի ծանուցանէ իր մեկնումը : Միւսոյն ժամանակ Երուսաղէմէ կը հեռագրուի թէ անոր ներկայութիւնը դեռ ժամանակի մը համար անհրաժեշտ է հոն : — Արմաշու նորընտիր փոխ վանահայր Տ. Բարդէն Ծ. Վրդ. Կիւլէսէրեան իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ : — Նմանապէս իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ Սըվաղի առաջնորդ Տ. Թարգմ. Ծ. Վրդ. Գուշակեան : — Գառքէօյի Մխիթարեան Վարժարանի անցեալ տարուան շրջանաւարտներէն երեքը Վենետիկի Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարանը դային երկամիսյ լրացուցիչ ընթացքը աւարտել և յետոյ համալսարաններու մէջ իրենց մասնագիտութիւնները , մին երկրաչափութիւն և մին բժշկութիւն : Այս շաբթու Մուրատ-Ռափայէլեան Վարժարանին մէջ տօնուեցաւ արժանաւոր տեսուչ Պարտիզակցի Հ. Յովհ. Ծ. Վրդ. Թորոսեանի քահանայութեան 23ամեակը : — Բերայի աղջկանց Անգլիական Վարժարանին մրցանակաբաշխութեան հանդէսին մէջ Հայ 16 օրիորդներէ մէկ մին մէկէ մինչեւ հինգ մրցանակ ստացաւ : — Բերայի Աղքատախնամը կը ծանուցանէ թէ հիւանդապահութեան նոր դասընթացքը պիտի սկսի , եթէ ըսական թուով ուսանողներ ներկայանան : Միանգամայն կը ծանուցանէ թէ բարերար մը ինքնաբերաբար յանձն առած է 6 աղքատ ու հեռաքանակ ուսանողուհիի երթելու և այլ մանր ծախքերը հոգալ մինչեւ լրացնեն իրենց ընթացքը , նաեւ ամսական մէկ ոսկի յատկացնել դաւառացի աղքատ ու անտէրունչ աղջկան մը , որ նոյն Աղքատախնամի պաշտպանութիւնը վայելած ըլլայ և ուղէ հիւանդապահութեան գործնական վարժութիւն ստանալ Աղգ. Հիւանդանոցին մէջ : — Մայրաքաղաքիս կաշիի վաճառականներէն Յարութիւն էֆ. Ալթըրիարմաղեան յանկարծամահ եղաւ 50 տարեկան : — Պիլէճիկի Կաթողիկոսներէն Հ. Վրդանէս Վրդ. մեռած է նոյն քաղաքին մէջ :

ԱՐՏԱՔԻՆ

Պեճիս և Քնիս : Պեճիսյ և Քնիսի փոխադարձ յարաբերութիւններու խնդրին վրայ ընդարձակօրէն դրուածներուն ամէնէն ուշագրաւ և յայտնապէս ամէնէն զխաւոր կէտը կը թուի առաջարկ մը, որով կ'ուզուի որ Պեճիս Քնիսի կցումէն ետքը պահէ արքունի հոգերը և անոնց եկամուտը յատկացնէ այն նպատակներուն որոնք վճռուած են ժամանակ ժամանակ : Պեճիսյինները կարծես իրովին կ'զգան իրենց պատասխանատուութիւնները հանդէպ Քնիսի, և կցումը սկսած է միակ լուծումը նկատուիլ : Բայց արդէն իսկ բարոյական և անտեսական դատապարտութեան տակ գտնուող զաղթավայրի մը յանձնման և ընդունելութեան դործողութիւնը իր վտանգները ունի, զորոնք ստանձնել կը վարանի մտացի ժողովուրդ մը : Դժուարութիւնը սա է որ արքունի կալուածները երկրին հասցիին առնուազն $\frac{1}{3}$ ը կը ներկայացնեն, և եթէ պայմանադրութիւնը ընդունուի, այդ ահագին եկամուտը դարձեալ պիտի յատկացուի այնպիսի նպատակներու որոնք պետութեան հետ վերաբերութիւն մը չունին : Ուրիշ խօսքով, պետութեան մէջ պետութիւն պիտի ըլլայ : Այս ամբողջ խնդիրը ձեռնհասօրէն ուսումնասիրեց Մ. Սփէյըր Պրիւքսէլի պաշտօնաթերթին մէջ, և բողոքեց արդի պայմանադրութեան դէմ, բողոք մը՝ որ ուշագրութիւն գրաւեց մարդուն իրեւ իրաւագէտ և իրքեւ Արքայական ունեցած նշանաւոր գիրքին շնորհիւ : Շեշտուած կարեւոր մէկ կէտը սա է թէ Քնիսի պետութիւնը 1890ին մէկ միլիոն Անգլ. ոսկիի անտոկոս փոխառութիւն մը ըրաւ Պեճիսյէ : Սակայն Պեճիս ալ նոյն պետութիւնը ժամանակ մը ետքը իրեն կցելու իրաւունքը ապահովեց հանդերձ սեփականութեան բոլոր իրաւունքներով և հանդերձ բոլոր այն առաւելութիւններով որոնք նոյն պետութեան գերիշխանութեան կը պատկանին : Մ. Սփէյըր կ'ըսէ թէ առաջարկուած պայմանադրութիւնը 1890ի պայմանադրութեան կը հակառակի էական կէտերու մէջ և երկբայիկ հանգամանք մը կ'ընծայէ վերին հակողութեան ամբողջ խնդրին : Դեկ. 20ին պայմանադրին քննութիւնը բաւական յուզում յարոյց և նիստերը մինչեւ 23 յետաձգուեցան :

Յիշատակ . Դեկ. 14ին նախկին անւտրական նախարար և շոգնաւորային Մէսթըքէ Յրանսական մեծ ընկերութեան տնօրէն Մ. Անտրէ Լըպոնի նախագահութեամբ կարեւոր ժողով մը գումարեց գործարանատէրերու և վաճառականներու 4,000 ան-

դամով ընկերակցութիւնը : Օրակարգի նիւթն էր Ամերիկեան տափնապը և անոր ազդեցութիւնը Եւրոպայի վրայ : Չանազան դարմաններ թելադրուեցան, որոնց մին էր Սինսեր Լուծաթթիի առաջարկը, այն է՝ միջազգային համաժողով մը գումարել զրամատուներու յատուկ տեսակ մը համաշխարհական փոխադարձ ապահովագրութիւն հաստատելու համար, որու գործն ըլլայ տափնապներու ցնցումները չափաւորել ոսկիի փոխանցումներով :

Իրաւից թափառք և Դժբախտ . Վիքթոր Էմմանուէլ թագաւորը Իտալիոյ հակամենամարտային մարմինն պատուակալ նախագահ Զօր. Ճենովա աը Բըլէլ Տուայըրէ աը Արլէի հաղորդեց թէ իր հովանաւորութեան տակ կ'ամենէն այդ հաստատութիւնը : Պատեղազմական նախարարը Քրիստօֆի մարքիզին զրկեց թէ մեծ գոհունակութեամբ իմացած է որ հակամենամարտային միջազգային յաջորդ համաժողովը Պուտսփէլթի մէջ պիտի գումարի : Այդ առիթով մաղթեց որ քաղաքային և զինուորական կեանքի մէջէ մենամարտը վտարելու մեծ սատար մը ըլլայ այն :

Շուէթ . Դեկ. 18ին մեծ հանդիսութեամբ կատարուեցաւ Օսքար Բ թագաւորին յուզարկաւորութիւնը : Թափօրը մեկնեցաւ պալատան մատուռէն, ուր կը գտնուէր հանգուցեալին մարմինը, և գնաց Բիտտարհոլմ եկեղեցին, ուր կը թաղուին Շուէտի թագաւորները : Վեց սեւ նժոյգներու լծուած զազազակիր կառքին անմիջապէս ետեւէն կու գար Թագաւորը, յետոյ Տանիմարքայի Թագաւորը և Շուէտական իշխանները, և այնուհետեւ երկար շարք մը օտար իշխաններու և մասնաւոր դեսպանատուներու անդամներու և օտար զինուորական և նաւային պատգամաւորութիւններու : Դադաղակիր կառքին առջեւէն կ'ընթանային նախարարները, որոնք մէյմէկ սենեկապանի օգնութեամբ սեւ թաւշեայ բարձիկի վրայ կը կրէին Թագաւորին պատուանշանները, զինանշանները, թագը, մահանը, սուրը և բանալին : Թափօրին զուլը կը գտնուէր Թագաւորին նժոյգը չորս ձիավարիկով : Եկեղեցիին մէջ բազմած էին Շուէտի Թագուհին, Տանիմարքայի Թագուհին և արքայազուն իշխանուհիները : Մայր Թագուհին տկարութեան պատճառով չ'ըրցաւ ներկայ գտնուիլ :

Ճափն և Քրէթ . Քորէայի դահաժառանգ իշխանը Իթօ իշխանին հետ Թոքիօ ժամանեց Դեկ. 15ին և թնդանօթի գոռումներով և ժողովրդին կեցցէներով ողջունուելով Շիպա պալատը առաջնորդուեցաւ ընկերակցութեամբ Ճափնի դահաժառանգ իշխանին և Իթօ իշխանին : Ճամբուն երկու կողմը

Կայս. պահակազօրք շարուած էին : Կայսրը 18ին ունկնդրութիւն պիտի չնորհէր Քորէացի իշխանին : Ճափոնի կառավարութիւնը կը խորհի թէ հա՞րկ է Քորէայի Ճափոնցի զօրքերը աւելցնել երկրին ապստամբներու և աւաղակներու շարժումներուն պատճառով : Դեկ. 14ին 20 Քորէացի սպաննուած է , ամէնը Ճափոնական կազմակերպութեան մը անդամ : Իթօ իշխանին Թոքիօ ժամանումը դործուանէութեան թուական մը կը բանայ վարչային և քաղաքային շրջանակներու համար : Շատ դործեր վերջնական որոշման կ'սպասեն :

Խաւս . Թայգը կը ծանուցանէ Անգլիոյ ամէնէն նշանաւոր զիտունին , Լորա Քէլլինի , մահը որ Դեկ. 17ին անգլի ունեցաւ անոր Սկովտական բնակարանին մէջ ի նէտհըրհոյ : Լորաը երեք շաբաթէ ի վեր աղէկ չէր . Նոյ. 23ին պաղ առաւ և մահէն քանի մը օր առաջ վիճակը ծանրացաւ : Մարմինը Ուէսթ-մինսթըր արքայաբանին մէջ թաղելու համար մեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուին : — Դեկ. 20ին Մր. Թէֆթ Նիւ Եորք ժամանեց : Իր մօրը մահուն ան պատճառով հրապարակային ցոյց չեղաւ : Նախարարը քաղաքական մրցավայրերը դոնացուցիչ վիճակի մէջ դտաւ : Նախագահ Րոզեվելթ ելած է թեկնածուներու ցանկէն : Քորթէլեուի պատուարը վաղուց իսկ քանդուած է : Հիւզի կուսակիցներն ալ վատած են Նիւ Եորքի Հանրապետական Գաւառ. Ժողովէն աջակցութիւն չգտնելով ի նպաստ իրենց ընտրելիին : Իսկ Միսուրի նահանգը որոշած է Մր. Թէֆթի համար պատուիրակութիւն ղրկել Շիքաօ :

1907 ՏԱՐԻՈՑ «Ա. Ի. ԵՏԱՐԵՐ»-Ի ՅԱՆԿԸ

Աղնիւ կին մը 544 . Ակնարկ մը 1906 տարւոյն վրայ 3 . Աղընձիկ 395 . Աղջկանց Ամերիկեան Գուլէճ և Րոպէրթ Գուլէճ 443 . Աղօթք 194 . Աղօթքիս պատասխանը 428 . Աղօթքս 340 . Ամանոր—բլուրը 20 . Ամանային պոյոյս մը 44 , 57 , 73 , 97 , 113 , 129 , 169 , 185 . Ամալերջի հանդէսներ 495 , 528 . Ամենազիտութիւն 702 . Ամերիկայի և Ճափոնի միջև պատերազմ մը հաւանական է 525 . Ամէնէն խոշոր վայրաշարժը 743 . Ամէնէն սաստիկ աշխատողը 614 . Այսպիսի նամակներ մի զրկեր 654 . Այրեցած Գօսիին մէջ սպիտակամորթ ցեղերու զգեստի խնդիրը 440 . Այցելողի տպաւորութիւններ 904 . Անաթոլիա Գուլէճ 554 . Անգլիոյ ծովափանց մաշումը 6 . «Անծածկոյ երես» 723 . «Անծանօթ Աստուծոյն» 810 . Անհատական նամակ մը 732 . Անհունիդ առջև 212 . Անճաւան ազգեցութեան դադանիքը 857 . Անճաւանութիւն 379 . Անճրիկի համար աղօթելու եղբ 505 . Անաւարտութեան վտանգ 584 . Անյաջողներու տապանադիրներ 614 . Անլրիպելի փորձը 811 . Աշխատելու

տենչ 542 . Աշխարհականներ և միսիոնարութիւններ 628 . Աշխարհը կամուրջ 527 . Աշխարհի շուրջը քառասուն օրուան մէջ 687 . Աշխարհի բարերարներէն մին 393 . Աշունը 801 . Աշտարակի կեանք 726 . Աչացաւ 744 . Ապականալ օդ 64 . Ապացոյց և Յայտնութիւն 449 . Առ Ակիւլինէ 372 . Առաջին բանը 30 . «Առաջին ընթերցարան» 683 . Առաջին չորս եկեղեցական ժողովները 401 , 417 . Առ Յիսուս 294 . Առողջութիւն և բժշկներ 596 . Առ Տր. Ս. Գ. Գալաթեան 730 . Ասեղներ 384 . Աստուածաշնչի բառերուն ու զիրերուն թիւը 176 . Աստուածաշնչին Հատիներէն և Անգլիերէն թարգմանութիւնները 687 . Աստուած է 339 . Աստուծոյ կերպը լաւագոյն կերպն է 453 . «Ատրիաթիք» նոր շողնաւը 454 . Արքեպիսկոպոս աւերներ 17 . Արգարակորովութիւն 614 . «Արդի վերաբուժութեան առաջնորդը» 846 . Արեւին ծիրը և արեգակնային գրութիւնը 439 . Արեւու լոյս նշանակեցողներու մէջ 633 . Արեւու կողմը գտնուէ 293 . Արթուն հակողութիւն 349 . Արժանաւոր ուսուցիչ մը 761 , 785 . Արհեստ և դպրոց 657 , 673 . Արդնի կամ Արվոնա 371 . Աւագ Ուրբաթի խոհեր 310 . Աւանդական թիւը ըմբռնումներ 537 . «Աւետարներ» և իր ընթերցողները 468 . «Աւետարներ» 1908 տարւոյ 809 . Աւետարանական եկեղեցի 512 , 545 , 615 , 727 , 887 . Աւետարանական եկեղեցի թէ եկեղեցիներ 649 . Աւետարանը իր օրերը անցուցած է 238 :

«Բաց ձեզի կ'ըսեմ թէ հոս տաճարէն մեծ մէկը կայ» 816 . Բաները դործածելու արուեստը 221 . Բարեկամներ 45 . Բարեկամներ պահել 832 . Բարկութիւնը դադրեցնել 48 . Բարոյականութիւն և նիւթական յաջողութիւն 627 . Բաց դռներ 404 . Բաց նամակ 157 , 830 . Բաց նամակ «Աւետարներ»ի 715 . Բերայի Աւետ. եկեղեցիին նուիրումը 769 . Բնութիւնն իբրև մեկնիչ 577 . Բոլոր պակասը ստորագրութիւնն էր 630 . Բողոքական դպրոցներու մէջ Բողոքականութիւն 99 , 115 . Բողոքական կղեր եւ պաշտօնական զգեստ 131 . Բողոքականութեան կոչումը 345 , 361 , 377 . Բողոքական քաղովի մը քահանայացած 899 . Բոլոր մը շուշան խորհուրդի 137 . Բանէ զիս , Յիսուս 356 . Բրածններ եղիպտոսի մէջ 655 . Բրդեղէն կերպաներու պատրաստութիւնը 617 . Բրիչ և Սր. Գիրք 134 , 151 , 174 , 189 , 206 , 222 , 243 :

Գաղափարի փոփոխութիւն Ֆրանսայի մէջ 152 . Գետի ներքև փառուղի 865 . Գերման վարչապետը և իր առօրեայ դործունէութիւնը 193 . Գէորդ աղա Թաշեան 875 . Գիտնականի մը Բրիտանեա-

կանը 118. Գիտութեան Գրիստոնէականը 203, 249. Գիտութիւնը թատերական ընել հանրութիւնը զբօսցնելու համար 815. Գիտցաւ պատահութեան յարգը 582. Գիրկ մը, Տէր 268. Գնահատական քանի մը խօսք 467. Գոմածորէ 180. Գործ գտնելու երկու կերպ 862. Գործը իբրեւ գեղ 688. Գոշյուլիի եկեղեցիէն Աւետարանական եկեղեցիներուն 323. Գրաւի մը պատմութիւն 244, 261.

Դաստիարակութիւն գիրքերու ընթերցումով 19. Դաստիարակութիւն կանանց 436. «Դեռ սկիզբ չըրի» 829. Դու 33. Դուն 396. «Դուն զիս պատկէ, ես ալ քեզ» 261. Դուն իմա՛ ես քուկդ 176. Դուք ինծի համար վախճալու չէք, հայր 453. Դպրոցական կարգադրութիւններ 724.

Եկեղեցիէ բացակայութիւն 508. Եկեղեցիի կազմակերպութիւն և հովուի ձեռնադրութիւն ի Սիմ Հաճի գիւղ 887. Եկեղեցիներուն անհոլութիւնը 521. Եկեղեցւոյ անդամակցութեան տոմարներ 49. Եղիսարէթի սխալ անսովութիւնը 422. Ենիճէ 241, 732. Եպիսկոպոսական համաժողովը 844. Երաժշտական 312. Երաժշտութիւն 484. Երանելի տղիտութիւն 380. Երգ Ծննդեան 46. Երգ նուիրման 784. Երգիքին ըսնակալութիւնը 407. Երեւակ մոլորակը 139, 177. Երեք ճէնթըմէններ 62. Երզնկայէ 323. Երկար պատմութեան մը համառոտութիւնը 653. Երկինքէն 404. Երկու ամուսնութիւններու ինչիւրը 699. Եփրատ Գոլէճ 564. Եփրատ Գոլէճի հիմնադիրը 551.

Զատիկ 289. Զարայի գալորոցները 747. Զերթ մի թոյնակ 284. Զուարթ յուզարկաւորութիւններ 630. Զուտ կաթ մանկիկներու համար 80. Զօր. Լի և իր զաւակները 831. Զօր. Պուրհ 884. Էօտէմիչէ 91.

Ընդհանուր աստեղագիտական ժամացոյց մը 799. Ընդհանուր և մասնաւոր ծանօթութիւն 489. Ընդունելութիւն մը 240. Ընդունելու սպասել 742. Ընթացաւարտներու խօսուած 514. Ընթացաւարտ ուսանողներ 509. Ընտանեկան նամակներ 19, 33, 159, 176, 247, 338.

Թամզարա 356. Թեալդրութիւն մը կրօնական առաջնորդներու 825. Թէյ պատրաստելու գիտութիւնը 583. Թէնիսըն և Պրատուինկ 492. Թըզթակիցներու պատասխաններ 433.

Ժանտատենդ 779. Ժողովական եկեղեցիներուն համաժողովը 827. Ժողովականութիւն 161. Ժպիտի մը ազգեցութիւնը 566.

Իզմիտի գաւառական ժողովը 713. Իզմիրի աղջկանց Գերմանական դպրոցը 484. «Իմ ձայնս

Աստուծոյ է» 392. Իմ ուրախութիւնս 67. Ինկրէմ կալիսկոպոսին հաւատքը 886. Ինչ է Գրիստոնէութիւնը 150. Ինչ կը սորվինք Ժողովական եկեղեցիներէն 841. Ինչու աղի են աղի լիճերը 832. Ինչպէս անցնելու է կիրակին 436. Ինչպէս դործածելու ենք Սբ. Գիրքը 710. «Ինչպէս ուրիշներ կը տեսնեն մեզ» 702. «Ինչ օգուտ կը քաղենք հոգեբանութենէ» 753. «Ինքզինքդ անոր տեղը դիր» 41. Ինքզինք ծածկող Աստուածը 235. Ինքնաշարժ հանրակառքեր Փարիզի մէջ 48. Իսկական տուն 862. Իր բերանը ու լեզուն պահողը 85. «Իրենց պտուղներէն» 775. Իրերու վրայ նայելու երկու կերպ 542. Իր լաւագոյն յանձնարարութիւնը 742. Իր վարձքը 741. Իր տապանագիրը կարգաց 102.

Լահէի Դեպանախորհուրդը 580. Լանկայի Հայ Աւետ. եկեղեցւոյ բոլոր անդամներուն 228. Լե. դումարում Խարբերդի Աւետ. Միութեան հոգ. Սինոդին 571, 587. «Լոյս» իբրեւ կրօնական թերթ 539. Լոկուկարոզութիւն 609. Լոկն ազգեցութիւն 310. Լրացած կեանք մը 543.

Խաչին թէ աշխարհի պարծանքը 868. Խաչին ետին 381. Խաչին վրայ 299. Խիստ ձայնով մարդը 527. Խոստման մէջ անհաւատարիմ 703. Խորհուրդ և կեանք 739. Խորհրդի ազգեցութիւնը 205. Խուլ համբերութիւն խօսիլ սորվեցնել 583. Խուրձ մը փայտ 862. Խօսող նամակներ 584. Խօսք մը մեր յօդուածագիրներուն 914.

Ծաղիկ մը և իշամեղուի բոյն 799. Ծաղիկալ նշանի մը 851. Ծերի աղօթք 598. Ծնունդ Տեառն 43. Ծովախտն արգելելու մեթոտ մը 406.

Կաթ 310, 334. Կաթի ալոաներու խնամք 864. Կալվինական եկեղեցին պետութենէն անջատուած 812. Կայս. բժշկական ժողով 164. Կանայի հարսնիքէն 104, 120. Կարապետ աղա Թէլֆէեան 187, 251. Կարինէ 369, 395. Կարմրի գիւղը 209. Կեանքի մտաւիպար 685. Կեանք և աղօթք 403. Կեդ. հոգ. Միութեան Ժե. ժողովին անդակագիրը 872. Կեդրոնական Թուրքիոյ հոգևոր պաշտօնեաներու խառն ժողովը 638, 655, 672, 688. Կեմնտէ հեռագրական ձող 729. Կէս-յոթնեան մը 9. Կը հաւանի՞մ միայն, թէ կը հաւատաս ալ 724, 753. Կիլիկիոյ հոգ. Միութեան Լ.Զ. տարեկան ժողովը 615. Կիրակի 757. Կիրակնօրեայ դպրոցի դործը ի Սըվազ 7. Կիրակնօրեայ դպրոցի զրատուններ 241. Կլիմայ և հիւժախտ 760. Կղերականներուն բարոյականը 509. Կոյրերու յատուկ դրատուն, Ուաշինկթըն 902. Կսկծալի մահ մը 283. Կրթուած հիւանդապահուհի ի դարու մէջ 62,

78, 101. Կրօնական լուրեր 145, 305. «Կրօնական մայրամուտ ըմբանումներ» 28, 43. Կրօնք և միտք 561, 593. Կրօնքի փոխառութիւն 133:

Հազար առ հարիւր տոկոսաբեր գործ 569. Հազար ինը հարիւր վեց (1906) 2. Հացաշինութեան հետաքրքրաշարժ գլորոց մը 889. Հաճի Ստեփան աղա իարրութեան 532. Համակերպութիւն Աստուծոյ անօրինութեան 620. Համակրական քար 582. Համառօտ պատմութիւն կառուցման 780. Հայ Եկեղեցիին հաւատքը ննջեցելոց նկատմամբ 386. Հայ Եկեղեցին միաբնակ է 82, 106. Հայր Թրիքլի նամակը 883. Հայրս 372. Հանգուցեալ Պատ. Գրիգոր Դ. Աթմաճեան 410. Հարստութեան անպատեհութիւնները 524. Հարցումի մը պատասխանը 427. Հաւատք եւ յարատեւութիւն 702. Հակիրթին կակուղ կեղեւ ունենալուն պատճառը 383. Հեռալուսանկարչութիւն 600. Հերքուլանէումը պեղելու առաջարկ 47. Հին հանքի մը պատմութիւնը 777. Հիւանդ աղեկը 5. Հոգեգալուստ 476. Հոգեւոր պաշտօնէութեան հրապոյրը եւ վարձքը 449. Հոգի եւ միտք 259. Հոլովումը 36. Հոռմէական Եկեղեցւոյ Աստուածաշունչը 632. Հսկեցէք ձեր խորհուրդներուն 45. Հրաժեշտ 465. Հրդեհի դէմ 567. Հրեշտակներուն երգը 25. Հրէական Համայնագիրակ 897:

Ձեռնագրութիւն մ'ալ Սըվազի մէջ 784. Ձեւապաշտութեան վտանգը 740:

Ճափոնցիի մը պատմութիւն 846. Ճանապարհորդութեան նօթեր 195, 208, 225, 248, 263. Ճահճատենդի պատմութիւնը 365. Ճերմակ մազեր 705. Ճոն Սթիւըրտ Միլ 540:

Մ. Աղիզի Գերման դպրոցը եւ կրթական բանախօսութիւն մը 482. Մ. Աղիզի նորաշէն աղօթարանը 588. Մահեր 51. Մայր Թաշուրնի սէրը 495. Մայրիկիս քով 92. Մայրիկ, ցուրտ է 180. Մանիայէ 516. Մանուկները գործով զրաղեցնել 612. Մանուկներու բարեկամ մը 421. Մանուկներուն ախոսները 423. Մանչուրիոյ հանքային հարստութիւնը 686. Մանրէներէ մաքրուած կաթ 671. Մանրմուկներ 408, 455. Մարգարիտ Սուլուի ծովէն 406. Մարդ-Աստուած 49. Մարդկային ընտելիւն եւ Եկեղեցի 668. Մարդկային ընտանիքը 46. Մարդուանի Աստուածաբանական ճեմարանը 620. «Մեծ նեղութիւնէ» 435. Մեծութեան համեստութիւնը 671. Մեծ ուսուցիչներ 257, 273. Մեղքի ուղին 88. Մեռած ճանճեր 691. Մեր կիրակնօրեայ դրօշները 363. Մեր շրջակայ եկեղեցիները 91. Մեր պղտիկները 81, 137, 224, 295, 384. Մեր քարոզիչներուն ապագան 291. Միաց. Նահանգաց Նա-

խագահը Փանամայի մէջ 136. Միլիոնատէրը եւ պղտիկ աղջիկ մը 582. Միսթիքականութիւն նախնի եկեղեցւոյն մէջ 793. Միսթիքականութիւն Բրիտոնեայ Եկեղեցւոյ մէջ 881. Միսթիքարութիւններու քննադատ եւ բարեկամ մը 772. «Միլըրտութեան խորհուրդը» 579. Մոգական բուժում 758. Մոգաւ նայիլ 742. Մոռցուած գաղտնիքը 700. Մտածութիւն 319. Մտածումներու աղբւրջութիւնը 511. Մտածողութիւն աղօթքի պահուն 188. Մր. Սանտրոս 14:

Յառաջգրութիւն Հնդկաստանի մէջ 65. Յարգանքի կարօտ վայրը 599. Յարութեան երգ 314. Յարութիւն 324. Յիշատակի պաշտօն մը 480. Յիսուսի դերը 334. Յիսուսի կեանքը 611. Յիսուսի նայեցէք 600. Յիսուսի սէրը 412. Յիսուսի քովէն 17. Յոգնած կինը 478. Յովհաննէս էֆ. Թալանճեան 556. Յովհաննէս Աւետարանը 913. Յուշատեարէս 619, 643, 745. Յուշիկներ վեր. Սիմոն Դաւիթեանի կեանքէն 603:

Նախագահ Րոզէվելթ եւ Ժամագրութիւն 686. Նամակ իարրերդի ճեմարանէն 86. Ներածութիւն մը 244, 280. Ներել 599. Ներեց անոր 845. «Ներէ ինչպէս մենք կը ներենք» 45. Ներշնչումներ անտառէն 707. Ներքին Աւետարանչութիւն 625. Ներքին լոյս 653. Ներքին կեանք 470, 493, 510, 526, 541, 565, 580, 597, 613, 629, 632, 669, 684, 701, 725, 740, 756, 773, 797, 813, 830, 844, 861, 885, 901. Նիւթական եւ մտաւորական բարեշնչութիւն 497, 512, 530, 547, 567. Նիւ Նըթ կղզին 173. Նկարագիր եւ դրամ 595. Նկարագիրը դրամագլուխ 117. Նկարագրի պահպանում 173. Նշմարներ մեր դիտարանէն 34, 122, 178, 192, 314, 354, 425, 531, 640, 711, 803, 819, 835, 849, 875, 891, 906. Նորակառոյց եկեղեցիի մը նուիրման հանգէսը 763. Նորահար կզպանքով եւ բանալիով շիշ 407. Նորանշան կառակ մը 814. Նոր տարին 1. Նոր տարուան համար որոշումներ 900. Նուիրատուութիւն ի նպաստ Ֆարգինի եւ շրջակայից առաքելական գործին 211. Նուիրում Աւետ. եկեղեցւոյ 783:

Շերամաբուծութեան շուրջը 163. Շիճաղեղ միջատապի համար 584. Շնչառութեան դիմակներ եւ սաղաւարաններ 382. Շրջիկի նօթեր 88:

Ոգիլից ըմպելիներու պտուղը 726. Ոճիրներու եւ բարեկարգութեան ծախքերը 761. Ոչ մէկը մեղաւոր էր 46. Ոսկի եւ բարօրութիւն 303. Ոտնաբուծական կաղմածներ 633. Որո՞ւ աղօթելու ենք 75. Ուղերձ 604. Ուղիղ ափս 901. Ուղտին երգը 196. Ուշադրութիւն 444, 460:

Չարութիւն չխորհիլ 294. Չինացի Սողոմոն մը 433. Չորս ասնէսներ 324:

Պահպանողականութիւն աստուածաբանութեան մէջ 329. Պաղեր և դարմաններ 278. Պապական նոր Սիլվապիւս մը 363. Պապը և Արդիականութիւն 773. Պատարկներ 324. Պատասխան մը 65. Պատին դամուած Աբ. Գիրքը 774. Պատուական քարոզ մը 886. Պատ. Սիմոն Դաւիթեանի յիշատակը յարգել ուղղոյներուն 240. Պարզ արդարութիւն 164. Պարզ արծաթադօծում միւրճելով 728. Պարզ կեանքը 296. Պեղումներ էլէֆանթինի մէջ 705. Պեղումներ ի Նակա-էա-Տէր, ուր աստղին անդամ հաստատուեցաւ նախապատմական մարդը Եգիպտոսի մէջ 349. Պետրոս Արքեպիսկոպոս՝ Առաջնորդ Սըվապի 394. Պերլինէ 451. Պէյ-Եապայի եկեղեցւոյն կէս-յորեկեանը 226. Պէտք է որ Աւետ. Հայերը ուրոյն եկեղեցի կազմեն 147. Պէտլիւք Գարաղաճ դիւղը 68. Պիլէճէք ու մերձակայ վայրերը 874. Պիոս Ժի պապութիւնը 681. Պնակիտի գրութիւններ Նիկիոսի աւերակներէն 404. Պրն. Ենովք Տէր Սանիանեան 644. Պողոս առաքեալ և աշխարհ 324:

Ջրգոյութիւն 654:

Ռոտուսթօ 665:

Սահակ-Մեսրոպեան գրական մրցանակաբաշխութիւն 556. Սալլա Մարնըր 346, 336, 351, 368, 389, 408, 424. Սապանճա և Սապանճայի Նոր Դիւղը 746. Սարկաւապի ձեռնադրութիւն 396. Սբ. Գիրքին խորքերը 404. Սբ. Գրոց ուսումնասիրութիւն 924. Սգահանդէս մը 786. Սգաւորնէր ու միսթարութիւն 494. Սէրը դուրս մնացած 670. Սէօլէօլէ 50, 244. Սըր Ուիլքըմ Փըրքլինի մահը 706. Սիմոնի ընթերցը 474. Սինոդներուն որոշումները 654. «Սիֆթա»ին և առևտուրին առնչութիւնը 859. Սկովապի աղօթատէր զօրականը 581. Սուսկուրլուէ 299. Սուրբ Դիրք ուսանողներու եղական կարգ մը 632. Սպանման չըջաններ 549. Ստախոսութիւն ճնողաց 124. Ստանալ ինչ որ մերն է 48. Ստոյիկեան փիլիսոփայութիւն և Բրիտանիական կրօնքը 865. Ստուգութիւններ կրօնքի մէջ 795. Սրբնթաց ակտ և բիկամունքի 729. Սրաի բարախում 530. Սրաին երկինքը 349. Սրաին քարը 887. Սրտով մաքուրները պիտի տեսնեն զԱստուած 758:

Վալնէր երէցին նոր եկեղեցին 843. Վալեմի գրութիւններ 152. Վաղուան խաբէութիւնը 566. Վարդապետ 570, 585. Վարժապետին գործը 233. Վերամուսնութեան խնդիր մը 885. Վերափոխումն Ս. Աստուածածնի 635. Վեր. Դր. Տամպալեան 412,

439. Վերելք Ալաքայի ամէնէն բարձր կատարը 474. Վեր. Յարութիւն շէնանեան 737, 860. Վեր. Ս. Դաւթեանի մէկ նամակը 367. Վեր. Սիմոն Դաւիթեան 153, 249. Վեր. Սիմոն Դաւիթեանի տապանաքարին շուրջ 459. Վեր. Տր. Հ. Ս. Պարնըմ 466. Վէդիր Բէօփրիւի և Ամասիոյ պատկերը 265, 282. Վերաբուժական գործողութիւնէ յառաջ եկած վէրքեր 80. Վկայելու կարողութիւն 757:

Տալ և չահիլ 30. Տասն օր 494. Տալով հարըստացող 862. Տարեգլխի միաբանական աղօթքի եօթնեակ 846. Տարասնէլէ 252. Տեղեկագիր Աստուածաշնչի Ընկերութեան 90. Տեղեկագիր Բիւթ. Նահանգ. հոգ. Ժողովի 440, 457, 499, 555. Տեղեկագիր Նիկիոսիոյ դաւառական ժողովին 190. Տեղ կայ տակաւին 61. «Տէր, կ'ուզենք Յիսուսը տեսնել» 697. Տէրոջը հրամանը և պաշար 59. Տիկին Թէպէր Պաղեան 836. Տիկին Սրբունի շորձիւ 298. Տիպար ուսուցիչը 667. Տկար աշակերտը 659, 675, 690. Տ. Դևոնդ Վարդապետ և Սբ. Մարիամ 275. Տղու աղօթքներ 902. Տղու մը նուէրը 832. Տղու մը սէրը 471. Տոչլա ինչ ըրած է ձափոնի համար 704. Տր. և Միսիա Շէփըրտի կէս յորեկեանը 833, 848, 874. Տր. Պարնըմի ժամանումը 825:

Բողէվէլթ և նոր դրամներ 743. «Բունճի»ութեան վրայ քանի մը խօսք 331, 347:

Յեղապետ մը և Մր. Փէյթըն 798:

Փորձիչը 201, 247. Փոքրիկ գետի քարը 103. Փրկչին պատկերը զինց 451:

Քարոյութիւն 61. Քէյրիէ Գահիրէ երկաթուղիով, գետով և լիճով 34. Քիւթանա 746. Քիւնօ Ֆիշըր 540. Քլիէ 339. Քուն 759. Քու ճամբաղ 52. Քրիստոնեայ եկեղեցի 472, 544, 631, 703, 776, 863. Քրիստոնեայ ուսանողներու համաժողով ի ձափոն 473. Քրիստոնեայ Սպանիոյ զբօսանքները 742. Քրիստոսի եկեղեցիներուն ի Թուրքիա 6. Քրիստոսի յարութիւնը և յարութիւն մեռելոց 307:

Օղանաւորդութիւն դէպ ի Բևեո 423. Օրէնսդէտի մը պատճառները Բրիտանիա հաւատալու 77. Օրը տասը վայրկեան 614. Օրինակելի կեանքեր 13. Օր. Լուսնիթաղ Մէրեէմգուլի 444. Օրհնեալ երգը 27. Օրհնեալ վարձատրութիւններ 566. Օրհներգ երեկոյեան 85:

Փարզինու և չըջակայց Աւետ. գործին ներկան 352:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ Ա. ՅԱՊՈՐ ՊՅՅԱՅԱՆ

Ֆինանսները եղբուշու Ամէրիգան խան

ՅԵՐԱՐԱՐԱԿԱՆ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ

ՆԵՐՔԻՆ ԱՐԺԷՔԱՆՈՐ ՆԱՄԱԿՆԵՐՈՒ

ԵՒ ՔՈՒԼԻ-ԲՈՍԹԱՆՆԵՐՈՒ

Կայս. Իրատէի մը համաձայն, սապէս բարեփոխուած է ներքին արժէքաւոր նամակներու և քօլի-բոսթաններու կանոնադիրը:

Ա. Յօդ. Արժէքաւոր նամակները անոնք են որոնք պահուած , պարտաթուղթ , բաժնեթուղթ , շահարամի կործն և այլ կարգի արժէքաւոր թուղթեր կը պարունակեն: Նաեւ այդ նամակներուն վրայ կը նշանակուին պարունակութեան արժէքը:

Բ. Յօդ. Արժէքաւոր նամակներու հասցէները մեծ ուշադրութեամբ և զիւրաւ ընթեռնելի մեղմեցնուած պէտք է գրուին, որպէս զի զրկուելիք անձին իսկութեանը նկատմամբ կասկածի տեղի չմնայ: Հասցէին մէջ պիտի նշանակուին զրկուելիք անձին քաղաքը կամ գիւղաքաղաքը, անունը, մականունը, արհեստը և եթէ կարելի ըլլայ բնակավայրին փողոցն ու թիւը: Հասցէները թուրքերէն պիտի գրուին: Փախաբողը կրնայ ֆրանսերէն և կամ ուրիշ լեզուաւ ալ յաւելում մը ընել: Թղթատարատունները բնաւ պիտի չընդունին այն արժէքաւոր նամակները որոնց հասցէները կապար գրելով և կամ բառերուն սկզբնատառերովը միայն գրուած են:

Գ. Յօդ. Արժէքաւոր նամակներու այն ատեն պիտի ընդունուին երբ պէտք եղածին պէս գոյուած և թղթատարատուն յանձնուելու պահունցոյ արուելով ամէնէն քիչը հինգ տեղէն ընթեռնելի կերպով կրճուած ըլլան: Կնիքին վրայ առաքողին անունը և կամ մատնաւոր մէկ նշանը պէտք է գտնուի: Իրամի նման առարկաներով պէտք չէ կնքուի: Նաեւ արգելուած է գործածութիւնը այն պահարաններուն որոնց եղերքները գտնաւոր են:

Դ. Յօդ. Արժէքաւոր նամակներու համար սակեցրած յիսուն հազար դշի և կամ այդ համեմատութեամբ ուրիշ գրամով արժէքի առաւելագոյն չափ մը սահմանուած է: Իւրաքանչիւր նամակի պարունակելիք արժէքը այդ քանակութիւնը պէտք չէ անցնի, սակայն առաքողները միեւնոյն թղթատարով և միեւնոյն հասցէով մէկէ աւելի նամակներ կրնան գրել:

Ե. Յօդ. Նամակի մը արժէքը առաքողին կողմէ անձամբ պահարանին երեսին վրայ թուանշանով և զիւրով կը նշանակուի: Ոսկեգրամի հաշուով: Եթէ աւրուած կամ տողին վրայ յաւելում մը եղած ըլլայ, չընդունուի: Նոյն իսկ վաւերական վիճակի մէջ: Առաքողը կրնայ այդ արժէքին ուրիշ տեսակ գրամով քանակութիւնն ալ իւրեւ յաւելուած նշանակել: Պահաւորման պարունակող նամակներուն իսկական արժէքը պարտաւորիչ կերպով պէտք է յայտնել:

Զ. Յօդ. Բացարձակապէս արգելուած է նամակի մը մէջ գրուած արժէքաւոր թուղթերու համար, խարդախութեան նպատակով, իսկականէն

աւելի արժէք սահմանել ու յայտնել: Այդ պարագային առաքողը կը զրկուի հատուցում պահանջելու իրաւունքէն: Նաեւ անոր մասին օրինական հետապնդում ալ պիտի կատարուի: Ուստի նամակատուն մը եթէ զիւրուածով և կամ շահադրդուողներուն զիմուսին վրայ հաստատել թէ նամակի մը պարունակած իսկական արժէքն աւելին գնահատուած ու նշանակուած է, այդ մասին իսկոյն տեղեկութիւն կը հաղորդուի հետադրական և թղթատարական վերատեսչութեան: Հարկ եղած գործողութիւնները կատարուելու համար, եթէ այդ մասին քննութեան ձեռնարկուած է, գործին պարտութեան (տոսիէ) ալ միասին կը զրկուի: Եթէ պահաւորման պարունակող արժէքաւոր նամակի մը իսկականէն նուազ արժէք սահմանուած ըլլայ, պակաս արժէքին վարձքին կրկինը իւրեւ առգանք կը գանձուի անիկէ, որուն ուղղուած է այդ նամակը:

Է. Յօդ. Արժէքաւոր նամակներուն վարձքը կանխիկ կը գանձուի: Այդ վարձքը կը բաղկանայ նախ նախակին ըստ օրինի թղթատարական վարձքէն, երկրորդ յանձնարարութեան (թէահւա) որոշ վարձքէն և երրորդ գնահատուած արժէքին իւրաքանչիւր հազար դշի և կոտորակին համար քուտաւուն վարաջի հաշուով համեմատական վարձքէն:

Ը. Յօդ. Արժէքաւոր նամակներու մէջ գրած, ոսկիէ կամ արծաթէ շինուած առարկաներ, մեծ արժէք քարեր, գոհարեղէններ և մաքսի ենթակայ համանման առարկաներ և տէրութեան կողմէ չըրջարեութիւնը արգելուած ամէն տեսակ առարկաներ զնելը արգելուած ըլլալով, այդ կարգի նամակներ թղթատարատանց կողմէ պիտի չընդունուին:

Թ. Յօդ. Արժէքաւոր նամակներու վարձքը նամակադրուածով կը գանձուի: Այդ նամակադրուածները պէտք է պահարանին վրայ փակցուին՝ պահարանին պատուած տեղերը չժամկէտու եղանակով: Նաեւ պէտք չէ պահարանին եղերքը գոցելու եղանակով պահարանին երկու կողմին վրայ փակցուած ըլլան:

Ժ. Յօդ. Առաքող նամակատան թուականի կնիքը պիտի գրուի պահարանին երեսի կողմը՝ շատ զիւրին ընթեռնելի ըլլալու պայմանով:

ԺԱ. Յօդ. Առաքող նամակատանը պէտք է արժէքաւոր նամակին կրամի հաշուով իսկական ծանրութիւնը նշանակել պահարանին հասցէին վերի մասին ձախ անկիւնը:

ԺԲ. Յօդ. Արժէքաւոր նամակը թղթատարատան յանձնուած ատեն զայն ընդունող պաշտօնեան բուռնոր տուժարի մը մէջ պիտի արձանագրէ՝ պահարանի վրայի մանրամասնութիւնները և ընկալագիր մը պիտի յանձնէ նամակը առաքողին: Այդ բնկալովը պիտի կրէ պաշտօնագրին ստորագրութիւնը և նամակատան թուականի կնիքը: Իսկ արձանագրուած ու ստորագրուած մասը պիտի պահուի նամակատանց մէջ:

(Շարունակելի)

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

Ճաֆէր խան, Մահմուտ Փաշա, Սթամպուլ

Ամէն Երեքշաբթի և Հինգշաբթի կէսօրէ կաքը աղքատ հիւանդներ կը նայուին և կը խնամուին ծափէր խանի մէջ:

Վիրաբուժական հիւանդութիւններ և աչքի հիւանդութիւններ — Երեքշաբթի օրեր:

Կիներու հիւանդութիւններ և աչքի հիւանդութիւններ — Հինգշաբթի օրեր: 5—10

«ԴԱՐՈՒՆ ՄԵԾԱԳՈՅՆ ԳԻՐՔԵՐԷՆ ՄԻՆ»

ՊԱՐՁ ԿԵԱՆՔԸ

Դրեյ՝ ՇԱՐԼ ՎԱԿԵԼԻՐ

Թարգ. ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ Ս. ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ

Առողջ մասձուսներ, բարձր դաղափորականներ, ներշնչող օրինակներ, զրական ոճ, խնամուած լեզու, մաքուր տպագրութիւն. — ահա հոն գտանք ՊԱՐՁ ԿԵԱՆՔԸ, որուն փրանս. և անգլ. տպագրութիւններէն քէրտոր օրինակներ ծախուած են Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ: ՊԱՐՁ ԿԵԱՆՔԸ Կազանսի և Ծննդեան պատուական նուէր մ'է, որ դարուն «ԲԱՐԴ ԿԵԱՆՔ»ին անհրաժեշտ ձգտումին հետեւանքով իր այժմէութիւնը բնաւ պիտի չկորսնցնէ:

Էջ՝ 168: Դին 3½ դահ.:

Դիմել Մր. Բիթի, Պայպլը Հաուս, Կ. պոլիս, կամ Թարգմանիչին, Հայուհեաց Վարժարան, Աստափաղար, և կամ Կ. պոլսոյ զրախմատներուն:

2—5

ՆՈՒԷՐԻ ՅԱՐՄԱՐ

ԳԱՂՏՆԻՔ ԳԵՂԱՅԿՈՒԹԵԱՆ, ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԵՐԿԱՅՆԱԿԵՅՈՒԹԵԱՆ, ամէն սեսի և հասակի յոյժ պիտանի և այժմէութիւնը չկորսնցնող զրքոյլը, 248 երեսով: Հեղինակ՝ Փրոֆ. Պրոք Լէյքըր: Թարգմանիչ՝ Սահաէլ Գ. Վարժապետեան: Դին՝ 8 դահ.: Մեծաքանակ գնողներու զեղչ: Դրքոյլս կարելի է ստանալ Թարգմանիչին, Պայպլը Հաուս, Թիւ 26, Կ. պոլիս, նաեւ զրախմատներէ: 2—10

ՏՈՔ. ՅՈՎՍ. ՏԷՐ ԱՏԵՓԱՆԵԱՆԻ

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ՀՐԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Մարդկային ծառայելու. Վարժարաններու մէջ իբրեւ մարդկավարժական դասաղիւրդ գործածուելու մասնաւոր նպատակով պատրաստուած այս հատորը խիստ օգտակար ու կարեւոր է նաեւ ամէն մարդու և ամէն ընտանիքի: Բազմաթիւ պատկերներ. մաքուր տպագրութիւն. տոկուն կազմ: Դինը 10 դր.:

Կես-բոլորական խաւիչ-բոլորական. Առողջ և երջանիկ կեանք մը ապրելու դաղանիքը կը բացատրէ, զանազան նիւթերու վրայ խօսելով զատ զատ: Դինը 5 դր.:

Մանկերու Եւրոպայի. Գիշտական դէմ կատարեալ դեղագիր մը. վստահելի առաջնորդ և խորհրդատու՝ մանուկանդ ծնողներու և դաստիարակներու համար: Դինը 5 դր.:

Թոգաբախի վրայ կենսական ծանօթութիւններ. Մարդկութեան պատուհասը սկսուած ահաւոր հիւանդութեան մասին կուտայ լիակատար ծանօթութիւն, թելադրելով մեր ժողովուրդին յարմարող նախազգուշական միջոցները: Դինը 60 փր.:

Մանկերու Բարեկամ. Մանկերու յատուկ մոլութեան բնութիւնը և ահաւորութիւնը բուն իսկ մանկերուն բացատրող զրքոյլ մը. թարգմանուած անգլիերէնէ: Դինը 40 փր.: 1—5

Մէլի զբոսաշրջութիւն: Դարոյ եւ Դարոյնի մէջ Կրթական և զրական նիւթեր: Ռ. Յ. Պէրպլեան: Խնամեալ տպագրութիւն Վիլհելմի Միխիլայեանց: Մեծադիր 430 երեսներով: Դին 20 դահ.: Դոն պէտք է լսու, Մանկերու բաժին, դին 8 դր.: Դոն պէտք է լսու, Աղջիկներու բաժին, դին 8 դր.: Յարմարագոյն գիրքերը Կազանսիէի համար Պալենց Գրատուն:

Ընդարձակ երգեցողութիւնք Առաւօտեան և Ս. Պատարագի, ի պէտս մանկանց եկեղեցւոյ: Բ. Տպագրութիւն, 1908: Հրատարակութիւն Յ. Դըլըճեան գրատան: Էջ 72, դին 60 փր.:

Տանկեմէրդ Դար և Յոյն. Պրոք Լէյքըր, լուստիկ պատկերով և ձեռագրով, պատկեալ Յովսէփ Իզմիրեանց զրական մրցանակով, Հեղինակ՝ ծանօթ զրագէտ Յ. Գ. Մարման: Յովսէփ Կեանք ուսումնասիրութիւն մը 253 էջով: Դին 12½ դահ.:

Ժողովրդական Տաղերոյց — 1908 — 15րդ տարի: Տպագրիչ Զարեհ Պէրպլեան, հրատարակիչ Զարեհեան գրատուն: Կը պարունակէ տոմարական դիմելիք, համով զուարճալիքներ, կենսագրութիւններ, մենախօսութիւններ, վէպեր, խաղեր, նուէրներ, ևն.: Նաեւ հին տպարանատէր Գ. Զարեհեանի և Միւհէնախանի լուսանկարները: Էջ 208, Դին 3 և 5 դահ.:

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ԲԱՐՏ

(Բարեկ Գործարար)

Ծնունդի, ամանորի և ծննդեան տարեկարծի յարմար ծաղիկի պատկեր, նկար և այս երկրի տեսարաններ կրող, ամէնը տարբեր, 50 թղթատարական քարտ կը զրկուի 1 դահ.նոց 7 թղթադրոշմի փոխարէն, կամ 500 քարտ 60 դահ.ի փոխարէն:

Հասցէ. Etablissement Horticole de Terapia 5—12

Ե. Քրիստ. Ընկերակցութեան աղօթքի ժողով, ժամ 9½ (Ը. Թ.) ի Բէսթ, Գուլագափու: Իւսկիւտար, ժամ 8½:

